

EUROPOS AUDITO RŪMAI

Specialioji ataskaita Nr. 20

2012

AR KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO
INFRASTRUKTŪROS PROJEKTAMS SKIRTAS
STRUKTŪRINIŲ PRIEMONIŲ FINANSAVIMAS
VEIKSMINGAI PADEDA VALSTYBĖMS NARĖMS SIEKTI ES
ATLIEKŲ POLITIKOS TIKSLŲ?

Specialioji ataskaita Nr. 20 // 2012

AR KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO INFRASTRUKTŪROS PROJEKTAMS SKIRTAS STRUKTŪRINIŲ PRIEMONIŲ FINANSAVIMAS VEIKSMINGAI PADEDA VALSTYBĖMS NARĖMS SIEKTI ES ATLIEKŲ POLITIKOS TIKSLŲ?

(pagal SESV 287 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą)

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1
Faks. +352 4398-46410
El. paštas: eca-info@eca.europa.eu
Tinklavietė: <http://eca.europa.eu>

Specialioji ataskaita Nr. 20 // 2012

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete.
Ji prieinama per portalą EUROPA (<http://europa.eu>).

Katalogo duomenys pateikiami šio leidinio pabaigoje.
Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2012

ISBN 978-92-9241-012-4
doi:10.2865/42523

© Europos Sąjunga, 2012
Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Printed in Luxembourg

TURINYS

Dalis

ŽODYNĖLIS

I–IV **SANTRAUKA**

1–13 **ĮVADAS**

1–9 **KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS EUROPOS SĄJUNGOJE**

10–13 **ES STRUKTŪRINĖS PRIEMONĖS, PAGAL KURIAS BENDRAI FINANSUOJAMOS KIETŲJŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ INFRASTRUKTŪROS**

14–19 **AUDITO APIMTIS IR METODAS**

20–68 **PASTABOS**

20–34 **AR KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO INFRASTRUKTŪROS BUVO SĖKMINGOS?**

23–28 ATLIEKŲ TVARKYMO ĮMONĖS BUVO DAUGIAU AR MAŽIAU VEIKSMINGOS, BET NESURŪŠIUOTAS ATLIEKAS SURENKANČIŲ ĮMONIŲ REZULTATAI BUVO PRASTESNI

29–34 BEVEIK VISOS INFRASTRUKTŪROS ATITIKO APLINKOSAUGOS REIKALAVIMUS, BET DAUGIAU KAIP DU TREČDALIAI SĄVARTYŲ NETURĖJO PRIVALOMOS FINANSINĖS GARANTIJOS, UŽTIKRINANČIOS UŽDARYMO IR TOLESNĖS PRIEŽIŪROS SĄNAUDŲ APMOKĖJIMĄ

35–44 **AR REGIONINIŲ LYGMENIU BUVO PASIEKTI ES ATLIEKŲ POLITIKOS TIKSLAI?**

37–38 NENUOSEKLUS DUOMENŲ TEIKIMAS

39 ŠEŠIUOSE Į IMTĮ ĮTRAUKTUOSE REGIONUOSE PADIDĖJO SUSIDARANČIŲ ATLIEKŲ LYGIS

40–42 TIK KETVIRTADALIS Į IMTĮ ĮTRAUKTŲ REGIONŲ REIKŠMINGAI PADIDINO SAVO ATSKIRO ATLIEKŲ SURINKIMO LYGĮ, SUMAŽINO NAUDOJIMĄSI SĄVARTYNAIS IR PRISIDĖJO PRIE ES TIKSLŲ VYKDYMO

43–44 NETEISĖTI SĄVARTYNAI BUVO PANAIKINTI PUSĖJE REGIONŲ, BET ATLIEKOS DAUGIAUSIA BUVO ŠALINAMOS SĄVARTYNUOSE JŲ PRIEŠ TAI NEAPDOROJUS

45–68 **AR BUVO TAIKOMOS PRIEMONĖS, KAD BŪTŲ PASIEKTAS MAKSIMALUS ES FINANSAVIMO VEIKSMINGUMAS?**

47–54 INFORMAVIMO BEI ADMINISTRACINIŲ IR EKONOMINIŲ PAGALBINIŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO LYGIS Į IMTĮ ĮTRAUKTUOSE REGIONUOSE REIKŠMINGAI SKYRĖSI

55–60 TVIRTINDAMA VEIKSMŲ PROGRAMAS ARBA PROJEKTUS, KOMISIJA NESKATINO ĮGYVENDINTI PAGALBINES PRIEMONES

61–68 NUSTATYTA SU ES ATLIEKŲ REGLAMENTAVIMO PAGRINDU IR ES GAIRĖMIS SUSIJUSIŲ TRŪKUMŲ

69–77 **IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS**

70–72 **KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO INFRASTRUKTŪRŲ REZULTATAI**

73–74 **ES ATLIEKŲ POLITIKOS TIKSLAI REGIONŲ LYGMENIU**

75–77 **PRIEMONĖS, KURIOMIS SIEKIAMA MAKSIMALIAI PADIDINTI ES FINANSAVIMO VEIKSMINGUMĄ**

I PRIEDAS. ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMA NUO ATLIEKŲ ŠALTINIO IKI GALUTINIO PAŠALINIMO

II PRIEDAS. ATLIEKŲ TVARKYMO PROJEKTAMS SKIRTA STRUKTŪRINIŲ PRIEMONIŲ PARAMA

III PRIEDAS. AUDITUI PASIRINKTŲ INFRASTRUKTŪRŲ SĄRAŠAS

**IV PRIEDAS. SUTEIKTOS PARAMOS LYGIAI, PALYGINTI SU LYGIAIS, KURIE YRA NUSTATYTI,
ATSIŽVELGIANT Į NAMŲ ŪKIŲ FINANSUOJAMŲ VEIKLOS SĄNAUDŲ LYGĮ**

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ŽODYNĖLIS

Administracinės priemonės: šioje ataskaitoje tai – teisės aktuose nustatytos priemonės, pagal kurias atliekų darytojai, atliekų tvarkytojai ir (arba) savivaldybės privalo laikytis tam tikrų reikalavimų, kaip antai įgyvendinti atliekų tvarkymo įrenginių leidimų ir inspektavimo sistemą, nustatyti atskirą atliekų surinkimą jų susidarymo vietoje arba laikytis kokybės standartų gaminant kompostą.

Atliekų šalinimo mokestis: ekonominė priemonė, skirta padidinti atliekų šalinimo sąvartyne ir kai kuriais atvejais deginimo sąnaudas ir tokiu būdu suteikti paskatą jas perdirbti. Mokestis už toną pašalintų atliekų papildomai mokamas kartu su sąvartyno ir (arba) deginimo mokesčiais.

Atliekų tarifas: namų ūkiams savivaldybių taikoma atliekų surinkimo, tvarkymo ir šalinimo kaina. Atliekų tarifai apskaičiuojami skirtingais būdais priklausomai nuo savivaldybių, atsižvelgiant į butų arba namų kvadratūrą, namų ūkį sudarančių asmenų skaičių, geriamo vandens suvartojimą, susidariusių atliekų svorį arba tūrį ir kt.

Biologiškai skaidžios atliekos: bet kokios atliekos, kurios gali skaidytis dėl anaerobinio arba aerobinio irimo, kaip antai maistas, sodo atliekos, popierius ir kartonas.

ES 12: valstybės narės, kurios įstojo į ES vykstant 2004 m. (10 valstybių narių) ir 2007 m. (dvi valstybės narės) plėtrai.

ES 27: 27 Europos Sąjungos valstybės narės.

Europos regioninės plėtros fondas (ERPF): finansinis instrumentas, kurio paskirtis – skatinti ES regionų ekonominę ir socialinę sanglaudą. ERPF intervencijos priemonės iš esmės vykdomos pasitelkiant daug projektų apimančias veiksmų programas ir bendruosius programavimo dokumentus.

Filtratas: bet koks skystis, kuris prasisunkia per sukrautas atliekas.

Ekonominės priemonės: šioje ataskaitoje tai – priemonės, skirtos suteikti paskatas, kad būtų pasirenkami mažiau žalos darantys atliekų tvarkymo sprendimai, remiantis ES atliekų politika (pavyzdžiui, atliekų perdirbimas vietoj šalinimo sąvartyne). Tokios priemonės yra „mokėk už tiek, kiek išmeti“ tarifai ir atliekų šalinimo mokesčiai.

Informavimo priemonės: šioje ataskaitoje tai – priemonės, susijusios su informacijos, kuri yra skirta skatinti gerą atliekų šalinimo visuomenėje praktiką, teikimu, siekiant prisidėti prie atliekų tvarkymo politikos veiksmingumo. Jų pavyzdžiai yra sąmoningumo ugdymo kampanijos ir švietimo strategijos.

Komunalinės atliekos: savivaldybių institucijų arba jų įgaliojimu surinktos ir per atliekų tvarkymo sistemą pašalintos atliekos. Didžioji šio atliekų srauto dalis susidaro namų ūkiuose, nors šios atliekos taip pat apima „panašias“ atliekas iš tokių šaltinių, kaip komercinės įmonės, biurai ir viešosios įstaigos. Komunalines atliekas sudaro, pavyzdžiui, biologiškai skaidžios medžiagos, popierius, plastikas, stiklas, metalai, tekstilė ir kt. (*šaltinis:* Eurostatas).

Pasirengimo narystei struktūrinės politikos instrumentas (ISPA): finansinis instrumentas, skirtas padėti šalims kandidatėms pasirengti stojimui. Taikant šį instrumentą teikiama pagalba infrastruktūros projektams ES aplinkos ir transporto prioritetinėse srityse. Po įstojimo ISPA projektai tapo Sanglaudos fondo projektais.

Principas „teršėjas moka“: pagal šį principą atliekų tvarkymo sąnaudas apmoka pirminis atliekų darytojas arba esamas arba ankstesni atliekų turėtojai (*šaltinis:* Atliekų direktyva).

Programavimo laikotarpis: daugiametė programa, pagal kurią planuojamos ir vykdomos struktūrinių priemonių išlaidos.

Sanglaudos fondas: finansinis instrumentas, kurio paskirtis – sustiprinti ekonominę ir socialinę sanglaudą finansuojant aplinkos ir transporto projektus tose valstybėse narėse, kurių BNP vienam gyventojui yra mažesnis nei 90 % ES vidurkio.

Struktūrinės priemonės: šioje ataskaitoje tai – su Europos regioninės plėtros fondu (ERPF) ir Sanglaudos fondu susijusios intervencijos priemonės.

Veiksmingumas: gautų rezultatų ir nustatytų tikslų santykio matas.

Veiksmų programa: Komisijos patvirtintas dokumentas, kuriame pateiktas nuoseklus prioritetinių sričių rinkinys, apimantis daugelį projektų aprėpiančias daugiametes priemones.

SANTRAUKA

I.

2010 m. kiekvienam ES 27 piliečiui vidutiniškai susidarydavo apie 500 kg komunalinių atliekų. Jų tinkamai nesurinkus, neapdorojus ir nepašalinus, gali būti daromas neigiamas poveikis aplinkai. Tačiau tinkamai tvarkant atliekas gali būti gerinamas išteklių panaudojimas, kadangi komunalinės atliekos yra žaliavų šaltinis. Atsižvelgiant į tai, Europos Sąjunga patvirtino direktyvas, kuriomis nustatė komunalinių atliekų tvarkymui skirtus bendrus standartus ir tikslus, bei bendrai finansuoja atliekų tvarkymo infrastruktūras konkrečiuose regionuose.

II.

Audito Rūmai audito metu daugiausia dėmesio skyrė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrų ES bendrajam finansavimui ir nagrinėjo, ar finansavimas buvo veiksmingas valstybėms narėms padedant siekti ES atliekų politikos tikslų. Audito Rūmai tiesiogiai įvertino 26 į imtį įtrauktų atliekų tvarkymo infrastruktūrų rezultatus ir peržiūrėjo ES atliekų politikos tikslų vykdymą bei pagalbinių priemonių įgyvendinimą aštuoniuose regionuose, kuriuose buvo įrengtos infrastruktūros. Taip pat buvo nagrinėjamas Komisijos vaidmuo.

III.

Audito Rūmai padarė išvadą, kad nepaisant to, kad beveik visuose pasirinktuose regionuose buvo nustatytas tam tikras atliekų tvarkymo pagerėjimas, komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūroms skirtų struktūrinių priemonių finansavimo veiksmingumą riboja prastas pagalbinių priemonių įgyvendinimas:

- a) bendrai finansuojamų infrastruktūrų efektyvumas labai priklausė nuo atliekų surinkimo strategijų. Sąvartynuose atliekos buvo sukraunamos jų tinkamai neapdorojus ir dažniausiai buvo atidedamos nepakankamos finansinės sumos, skirtos apmokėti uždarymo ir tolesnės priežiūros sąnaudas;

SANTRAUKA

- b) ataskaitas apie ES tikslų įvykdymą neigiamai paveikė duomenų patikimumas, todėl Komisijai buvo sudėtinga atlikti stebėjimą. Nors beveik visuose regionuose buvo nustatytas tam tikras atliekų tvarkymo pagerėjimas, susidarančios atliekos vienam gyventojui padidėjo šešiuose iš aštuonių audito metu tikrintų regionų. Dviejuose regionuose, kurie prisidėjo prie ES tikslų vykdymo, biologiškai skaidžios atliekos buvo surenkamos atskirai ir buvo platesniu mastu įgyvendinti sąvartyno mokesčiai, todėl sumažėjo naudojimas sąvartynais. Atliekos paprastai buvo šalinamos sąvartyne jų tinkamai neapdorojus;
 - c) nebuvo pasiektas maksimalus ES finansavimo veiksmingumas, nes buvo prastai įgyvendintos informavimo, administracinės ir ekonominės pagalbinės priemonės. ES dotacijos buvo teikiamos neatsižvelgiant į šių pagalbinių priemonių įgyvendinimą. Be to, buvo nustatyta su ES atliekų reglamentavimo sistema ir ES gairėmis susijusių trūkumų.
 - b) valstybės narės turėtų įdiegti patikimas ir išsamias atliekų tvarkymo duomenų bazes, o Komisija turėtų atlikti iš valstybių narių gaunamos statistikos patikimumo testus. Komisija, Parlamentas ir Taryba turėtų išnagrinėti galimybę susieti ES finansinę paramą su ES politikos tikslų pasiekimu;
 - c) valstybės narės turėtų įgyvendinti informavimo, administracines ir ekonomines priemones, skirtas paremti bendrojo finansavimo infrastruktūras. Visų pirma valstybės narės turėtų daugiau dėmesio skirti visuomenės įsitraukimui ir taisyklių laikymuisi, teikti pirmenybę atskiro atliekų surinkimo įgyvendinimui, įskaitant biologiškai skaidžias atliekas, jei tai ekonomiškai veiksminga, ir įgyvendinti sąvartyno mokestį bei tarifu grindžiamas paskatas, siekiant skatinti atliekų prevenciją ir perdirbimą. Prieš suteikdama ES finansinę paramą Komisija turėtų reikalauti, kad valstybės narės įgyvendintų šias rekomendacijas; jei nesilaikoma principo „teršėjas moka“, turėtų būti taikomas sumažintas paramos lygis;
 - d) Komisija turėtų pagerinti ES atliekų reglamentavimo sistemą ir ES gaires. Visų pirma ji turėtų pasiūlyti atliekų prevencijos tikslus, patikslinti apdorojimo prieš pašalinimą sąvoką, išnagrinėti galimybę su valstybėmis narėmis parengti ES komposto kokybės standartus ir teikti tinkamas gaires bei skleisti geriausią praktiką, susijusią su sąvartynų uždarymo ir tolesnės priežiūros sąnaudų apskaičiavimo metodika.
- IV.**
- Audito Rūmai teikia šias rekomendacijas:
- a) valstybės narės turėtų daugiausia dėmesio skirti atliekų tvarkymo infrastruktūroms, skirtoms tvarkyti pirmiau atliekų susidarymo vietoje surūšiuotoms atliekoms, ir užtikrinti, kad prieš pašalinant atliekas sąvartynuose būtų apdorojamos ir kad sąvartynai turėtų pakankamą finansinę garantiją, užtikrinančią uždarymo ir tolesnės priežiūros sąnaudų padengimą. Prieš suteikdama ES finansinę paramą Komisija turėtų reikalauti, kad valstybės narės įgyvendintų šias rekomendacijas;

IVADAS

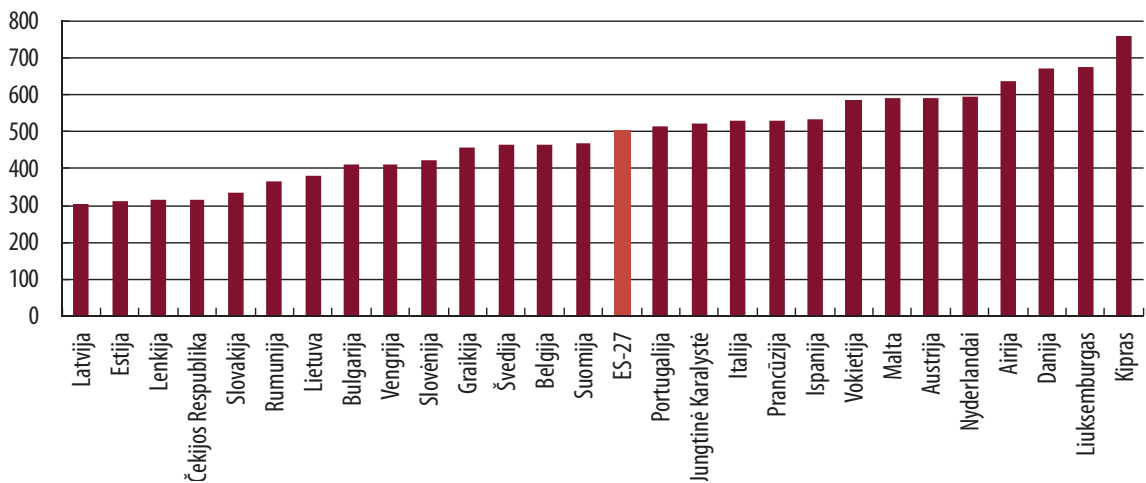
KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS EUROPOS SĄJUNGOJE

1. Per pastarąjį dešimtmetį Europos visuomenė tapo turtingesnė ir pasiekė didesnius vartojimo ir gamybos lygius. 2010 m. kiekvienam ES piliečiui vidutiniškai susidarydavo apie 502 kg komunalinių atliekų – nuo 304 kg Latvijoje iki 760 kg Kipre (žr. **1 diagramą**).
2. Nesurinktos, nesutvarkytos ir tinkamai nepašalintos komunalinės atliekos sudaro pavojų visuomenės sveikatai ir gali sukelti neigiamą aplinkosauuginį poveikį orui (dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų), dirvožemiui (dėl filtratų poveikio, kai atliekos išverčiamos neteisėtai arba prastai kontroliuojamuose sąvartynuose) ir vandeniui (dėl su atliekomis susiliečiančio ir į vandeninguosius sluoksnius arba paviršinį vandenį patenkančio vandens) bei su kvapais susijusių problemų.

1 DIAGRAMA

KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMAS VIENAM GYVENTOJUI 2010 M. PAGAL VALSTYBES NARES

(kg vienam gyventojui)

Šaltinis: Eurostatas.

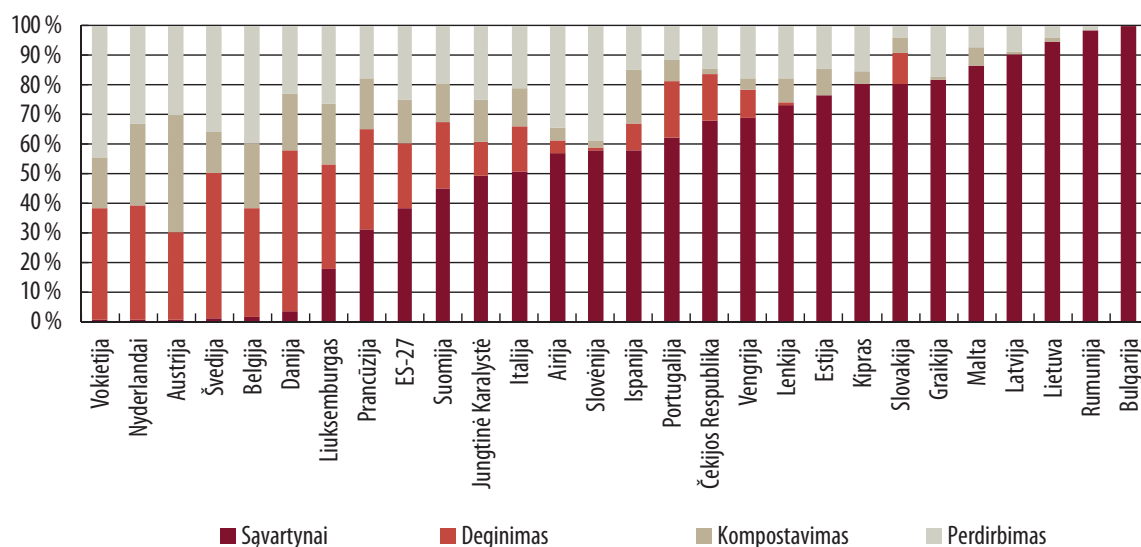
3. Tinkamai tvarkant atliekas gali būti gerinamas išteklių panaudojimas, kadangi komunalinės atliekos gali būti žaliavų šaltinis. Popierius, kartonas, metalai, stiklas ir plastikas gali būti perdirbti, o biologiškai skaidžios atliekos paverstos daug maistingų medžiagų turinčiu kompostu, kuris naudojamas kaip dirvožemį gerinanti medžiaga žemės ūkyje. Likusios medžiagos gali būti sudegintos (energijos gavyba) arba pašalintos sąvartyne.

4. Pagrindinių komunalinių atliekų tvarkymo elementų diagrama pateikta **1 priede**. Įprastą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą sudaro šie infrastruktūrų tipai, įskaitant atliekų (atskirtų arba ne jų susidarymo vietoje) surinkimą:
 - a) atliekų rūšiavimo įmonė: kompleksas, skirtas atskirti perdirbamas atliekas, kaip antai popierių ir kartoną, stiklą, pakuotes ir metalus, naudojant rankinio rūšiavimo juostas ir (arba) automatinius procesus, kaip antai oro srove pagrįstas arba optines rūšiukles;
 - b) kompostavimo ir anaerobinio skaidymo įmonės: kompleksai, skirti apdoroti biologiškai skaidžias atliekas. Kompostavimo įmonės vykdo aerobinį biologinį procesą, skirtą biologiškai skaidžias atliekas paversti stabilia grūdėta medžiaga, kuri gali būti beriama į žemę kaip dirvožemį gerinanti medžiaga, o anaerobinio skaidymo įmonės taiko chemines medžiagas, siekdamos paskatinti skaidymosi procesą. Šiuo atveju bakterijos beorėje terpėje apdorojamos biologiškai skaidžias atliekas jas paverčia raugu ir didelės metano koncentracijos dujomis, kurios naudojamos energijai gauti;
 - c) mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonė: kompleksas, kuriame kartu su atliekų rūšiavimu vykdomas vienas biologinio apdorojimo procesų, kaip antai kompostavimas arba anaerobinis skaidymas. Mechaninio apdorojimo etape atskiriamos biologiškai skaidžios ir sausos atliekų dalys ir kai kuriais atvejais atrenkamos perdirbamos atliekos. Tuomet atliekamas biologiškai skaidžių medžiagų biologinis apdorojimas;
 - d) atliekų krosnis: įrenginys, skirtas deginti atliekas išgaunant arba ne energiją;
 - e) sąvartynas: teritorija, skirta pašalinti atliekas, jas sukraunant po žeme arba ant jos.

5. Šalinimas sąvartynuose išlieka pagrindinis atliekų tvarkymo sprendimas daugumoje ES valstybių narių, nepaisant to, kad pastaraisiais metais labai padidėjo energijos gavybos ir ypač atliekų perdirbimo svarba (žr. **2 diagramą**).
6. Siekiant sumažinti komunalinių atliekų neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai ir skatinti efektyvesnį išteklių panaudojimą, ES priėmė direktyvas, kuriose nustatė komunalinių atliekų tvarkymui skirtus bendrus principus ir standartus bei tikslus.

2 DIAGRAMA

KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS 2010 M. PAGAL VALSTYBES NARES

Šaltinis: Eurostatas.

7. ES atliekų politikos pagrindas buvo nustatytas 1975 m. liepos 15 d. direktyvoje¹. Pagal šią direktyvą ES atliekų politika yra pagrįsta atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo skatinimu. Jei susidarančių atliekų negalima išvengti, turėtų būti utilizuojama kiek įmanoma daugiau medžiagų, teikiant pirmenybę perdirbimui ir sąvartyną naudojant tik kaip paskutinę priemonę. Joje taip pat pradėtas taikyti principas „teršėjas moka“. 2008 m. Atliekų direktyvoje² šie principai buvo toliau plėtojami nustačius privalomą penkių etapų atliekų hierarchijos piramidę (žr. **3 diagramą**).
8. Atliekų direktyvą papildė keletas specialių direktyvų, skirtų atliekų apdorojimo veiksams (šalinimui sąvartyne³ ir deginimui⁴) arba konkreitiems atliekų srautams, kaip antai pakuotėms⁵ arba elektros ir elektroninei įrangai⁶. Šiose direktyvose nustatyti kiekybiniai tikslai, kuriuos turi pasiekti valstybės narės, kaip antai nuo sąvartyno nukreiptų biologiškai skaidžių atliekų procentinė dalis, pakuočių perdirbimo ir utilizavimo lygiai ir atskiras elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimas. Kai kurioms valstybėms narėms buvo pratęsti šių tikslų įgyvendymo terminai, atsižvelgiant į jų pradinę padėtį atliekų tvarkymo srityje (žr. **1 lentelę**).

¹ 1975 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 75/442/EEB dėl atliekų (OL L 194, 1975 7 25, p. 39), iš dalies pakeista 1991 m. kovo 18 d. Tarybos direktyva 91/156/EEB (OL L 78, 1991 3 26, p. 32) ir vėliau kodifikuota 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/12/EB (OL L 114, 2006 4 27, p. 9), kuri buvo panaikinta 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

² Direktyva 2008/98/EB.

³ 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (OL L 182, 1999 7 16, p. 1).

⁴ 2000 m. gruodžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/76/EB dėl atliekų deginimo (OL L 332, 2000 12 28, p. 91), kuri buvo panaikinta 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

⁵ 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų (OL L 365, 1994 12 31, p. 10), kuri buvo iš dalies pakeista 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/12/EB (OL L 47, 2004 2 18, p. 26) ir 2005 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/20/EB (OL L 70, 2005 3 16, p. 17).

3 DIAGRAMA

ATLIEKŲ HIERARCHIJOS PIRAMIDĖ

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

9. Atliekų tvarkymo politikos veiksmingumas gali būti pagerintas tokiomis pagalbinėmis priemonėmis, kaip informacijos ir sąmoningumo ugdy-mo kampanijų vykdymas, administracinių procedūrų pertvarkymas arba finansinių paskatų arba atgrasančių priemonių nustatymas. Kartais jas privaloma vykdyti pagal teisės aktus, pavyzdžiui, pareigą tinkamai infor-muoti vartotojus, bet kitais atvejais jos vykdomos remiantis komunalinių atliekų valdymo patirtimi, kaip antai atliekų šalinimo mokesčio įvedimas arba atskiras biologiškai skaidžių atliekų surinkimas.

⁶ 2003 m. sausio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/96/EB dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (OL L 37, 2003 2 13, p. 24), kuri buvo iš dalies pakeista 2003 m. gruodžio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/108/EB (OL L 345, 2003 12 31, p. 106) ir 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/34/EB (OL L 81, 2008 3 20, p. 65). Šią direktyvą pakeitė nauja 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEJA) (OL L 197, 2012 7 24, p. 38).

1 LENTELĖ

TIKSLAI, KURIUOS TURI PASIEKTI VALSTYBĖS NARĖS

Direktyvos	Tikslai
Sąvartynų direktyva	Bendras tikslas: į sąvartynus patenkančių biologiškai skaidžių komunalinių atliekų kiekis turi būti sumažintas 75 %, 50 % ir 35 % viso 1995 m. turėto biologiškai skaidžių komunalinių atliekų kiekio atitinkamai iki 2006, 2009 ir 2016 m. pabaigos. Konkretus tikslas Portugalijai ir Rumunijai: nustatyti terminai – atitinkamai 2010, 2013 ir 2020 m. pabaiga.
Pakuočių direktyva	Bendras tikslas: iki 2008 m. pabaigos mažiausiai 60 % pakuočių atliekų pagal svorį turi būti utilizuota ir nuo 55 % (mažiausiai) iki 80 % (daugiausiai) perdirbta. Be to, turi būti pasiekti šie minimalaus pakuočių atliekose esančių medžiagų perdirbimo tikslai: 60 % stiklo pagal svorį, 60 % popieriaus ir kartono pagal svorį, 50 % metalų pagal svorį, 22,5 % plastiko pagal svorį ir 15 % medžio pagal svorį. Konkretus tikslas Portugalijai: iki 2005 m. pabaigos pakuočių atliekų utilizavimas turėtų pasiekti 50–65 % ir 25–45 % visų pakuočių atliekose esančių pakavimo medžiagų pagal svorį turėtų būti per-dirbta (mažiausiai 15 % kiekvienos pakavimo medžiagos pagal svorį). 2008 m. bendras tikslas turėtų būti pasiektas iki 2011 m. Konkretus tikslas Rumunijai: 2008 m. bendras tikslas turi būti pasiektas iki 2013 m. vykdant tarpinius tikslus.
Elektros ir elektroninės įrangos atliekų direktyva	Iki 2006 m. pabaigos turi būti pasiektas ne mažiau kaip keturis kilogramus vienam gyventojui per metus sudarantis vidutinis elektros ir elektroninės įrangos atliekų atskiro surinkimo iš privačių namų ūkių lygis. Konkretus tikslas Rumunijai: turi būti pasiektas ne mažiau kaip du, tris ir keturis kilogramus vienam gyventojui per metus sudarantis vidutinis elektros ir elektroninės įrangos atliekų atskiro surinkimo iš privačių namų ūkių lygis atitinkamai iki 2006, 2007 ir 2008 m. pabaigos.

Šaltinis: ES atliekų direktyvos.

ES STRUKTŪRINĖS PRIEMONĖS, PAGAL KURIAS BENDRAI FINANSUOJAMOS KIETŲJŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ INFRASTRUKTŪROS

- 10.** Konkrečiuose regionuose valstybės narės gali prašyti suteikti ES finansinę paramą infrastruktūroms komunalinių atliekų tvarkymo srityje iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Sanglaudos fondo (SF). 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu iš šių fondų buvo numatyta skirti 4,6 milijardo eurų miesto ir pramonės atliekų infrastruktūroms. 2007–2013 m. laikotarpiu ES įnašas į atliekų infrastruktūras padidės iki 6,2 milijardo eurų, iš kurių apie 70 % bus panaudota ES 12 valstybėse narėse. ES numatytos sumos pagal valstybes nares abiem programavimo laikotarpiais pateiktos *II priede*.
- 11.** Bendrai finansuojamos infrastruktūros įgyvendinamos taikant pasidalijamąjį valdymą, o galutinė atsakomybė už ES biudžeto vykdymą⁷ tenka Komisijai. 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu, neskaitant veiksmų programų tvirtinimo, Komisija taip pat tvirtino valstybių narių pateiktas paraiškas dėl visų Sanglaudos fondo projektų ir ERPF projektų, kurių bendros sąnaudos viršijo 50 milijonų eurų (pagrindiniai projektai). 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu be programų tvirtinimo Komisija turi patvirtinti tik projektus, kurių sąnaudos viršija 50 milijonų eurų⁸.
- 12.** Svarbų vaidmenį komunalinių atliekų srityje atlieka du Komisijos generaliniai direktoratai⁹:
- a) Aplinkos GD yra atsakingas už ES aplinkos politiką atliekų tvarkymo srityje. Jis privalo stebėti susijusių teisės aktų įgyvendinimą (kaip an-tai, konkrečių tikslų vykdymą). Jam nagrinėjant veiksmų programos pasiūlymų ir pagrindinių projektų kokybę jį konsultuoja Regioninės ir miestų politikos GD¹⁰;
 - b) Regioninės ir miestų politikos GD yra atsakingas už ES biudžetą re-gioninės politikos srityje, pagal kurį gali būti bendrai finansuojami atliekų tvarkymo infrastruktūros projektai.
- 13.** 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu pagal struktūrines priemones daugiausia buvo bendrai finansuojami šie atliekų tvarkymo infrastruktūrų tipai: atliekų rūšiavimo įmonės (žr. **1 nuotrauką**), kompostavimo ir anaerobinio skaidymo kompleksai (žr. **2 nuotrauką**), mechaninio ir biologinio apdorojimo kompleksai, atski-ro surinkimo sistemos ir sąvar-tynai (naujų sąvartynų statybos ir senųjų uždarymas ir rekultivavimas) (žr. **3 nuotrauką**). Tikimasi, kad šių tipų infrastruktūros padės siekti ES atliekų politikos tikslų nukreipiant biologiškai skaidžias atliekas nuo są-var-tynų ir padidinant perdirbimo lygius (žr. **1 langelį**).

⁷ ES sutarties 17 straipsnio 1 dalis ir SESV 317 straipsnis.

⁸ Aplinkos projektų atveju nuo 2007 m. sausio 1 d. iki 2010 m. birželio 25 d. ši suma sudarė 25 milijonus eurų.

⁹ Kitas generalinis direktoratas, DG ESTAT, yra atsakingas už Europos statistikos sistemos koordinavimą ir aktualios statistikos teikimą kitoms Komisijos tarnyboms. Šis generalinis direktoratas yra pagrindinis su atliekomis susijusios statistikos, kurios pagrindinis naudotojas yra Aplinkos GD, teikėjas.

¹⁰ 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu Regioninės ir miesto politikos generalinis direktoratas Aplinkos generalinį direktoratą taip pat konsultavo dėl Sanglaudos fondo projektų paraiškų.

1 Langelis

ES bendrai finansuojamų atliekų tvarkymo infrastruktūrų pavyzdžiai

Atliekų rūšiavimo įmonė Portugalijoje (Resitejo), kurios pajėgumas – 9 000 tonų per metus, siekė panaudoti pakuočių atliekas bei popierių ir stiklą, kuriuos pirmiau vietoje atskiria keletas savivaldybių. Rankiniu būdu surūšiuotos perdirbamos atliekos buvo parduodamos perdirbimo įmonėms, o likusios atliekos išvežamos į netoliese esantį sąvartyną. Projekto išlaidos, atitikusios ES paramos skyrimo reikalavimus, sudarė 2,28 milijono eurų, iš kurių 1,71 milijono eurų bendrai finansuota iš ERPF.

Rumunijoje kompostavimo įmonė (Rimniku Vilčoje) buvo skirta tvarkyti biologiškai skaidžias atliekas, kurios atskirai surenkamos iš namų ūkių, ir žaliąsias atliekas iš municipalinių parkų ir perdirbti jas į kompostą. 14 400 tonų atliekų perdirbimo per metus pajėgumą turinti įmonė turėjo prisidėti prie biologiškai skaidžių atliekų nukreipimo nuo sąvartynų siekiant įvykdyti Sąvartynų direktyvos tikslus. Ši infrastruktūra buvo integruoto atliekų tvarkymo projekto, dalis. Jo sąnaudos sudarė 14,67 milijono eurų, iš kurių ES parama sudarė 11 milijonų eurų.

Vykdamas projektą Ispanijoje (Alt Empordà) buvo siekiama išplėsti 1 167 603 m³ talpos sąvartyną bei pagerinti esamus sąvartyno segmentus dujų ir filtrato surinkimo ir apdorojimo atžvilgiu, siekiant sumažinti sąvartyno poveikį aplinkai. Projekto sąnaudos sudarė 5,71 milijono eurų, iš kurių 4,57 milijono eurų buvo skirta iš Sanglaudos fondo.

1 nuotrauka. Atliekų rūšiavimo įmonė

2 nuotrauka. Kompostavimo įmonė

3 nuotrauka. Sąvartynas

AUDITO APIMTIS IR METODAS

- 14.** Pagrindinis audito tikslas buvo įvertinti pagal struktūrines priemones komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūroms skirtą finansavimo veiksmingumą valstybėms narėms padedant siekti ES atliekų politikos tikslų.
- 15.** Audito Rūmai nagrinėjo šiuos tris klausimus:
- a) Ar komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros buvo sėkmingos?
 - b) Ar regioniniu lygmeniu buvo pasiekti ES atliekų politikos tikslai¹¹?
 - c) Ar buvo taikomos priemonės, kad būtų pasiektas maksimalus ES finansavimo veiksmingumas?
- 16.** Audito metu taikyti vertinimo kriterijai yra paaiškinti toliau ataskaitoje, aptariant kiekvieną klausimą (žr. 20, 21, 35 ir 45 dalis). Kaip yra įprasta atliekant veiklos auditą, jie grindžiami veiklos srities geros praktikos pavyzdžiais (žr. 9 dalį).
- 17.** Auditas buvo atliekamas Europos Komisijoje ir aštuoniuose regionuose keturiose valstybėse narėse: Ispanijoje, Italijoje, Portugalijoje ir Rumunijoje. Sudarant audituojamų infrastruktūrų imtį daugiausia dėmesio buvo skiriama valstybėms narėms ir regionams, kurie gavo didelį ES finansinės paramos lygį atliekų tvarkymui 2000–2006 ir 2007–2013 m. programavimo laikotarpiais ir kuriuose tuo metu, kai buvo atliekamas auditas, buvo baigta vykdyti pakankamai projektų, kad būtų galima įvertinti jų veiksmingumą. **III priede** pateiktas audito metu tikrintų infrastruktūrų ir peržiūrėtų veiksmų programų sąrašas.
- 18.** Audito metu buvo siekiama įvertinti:
- a) 26 atliekų tvarkymo infrastruktūrų, kurios buvo bendrai finansuojamos 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu¹²; penkių atliekų rūšiavimo įmonių, septynių kompostavimo arba anaerobinio skaidymo įmonių, septynių mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonių ir septynių sąvartynų, imties veiksmingumą;
 - b) su kietosiomis komunalinėmis atliekomis susijusių ES tikslų aštuoniuose audito metu tikrintuose regionuose pasiekimą;
 - c) pagalbinių priemonių į imtį įtrauktuose regionuose įgyvendinimą bei Komisijos vaidmenį siekiant maksimalaus ES finansavimo veiksmingumo.

¹¹ ES atliekų direktyvoje nustatyti bendrieji ir rodiklių tikslai valstybių narių lygmeniu. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad paprastai už atliekų tvarkymo planų parengimą yra atsakingi regionai, ir į tai, kad jie gavo ES finansinę paramą infrastruktūroms komunalinių atliekų tvarkymo srityje, šio audito kontekste buvo įvertintas jų įnašas siekiant įvykdyti ES bendruosius ir rodiklių tikslus.

¹² 15 atliekų tvarkymo infrastruktūrų buvo skirta Sanglaudos fondo finansinė parama (įskaitant penkis pagal buvusią ISPA priemonę Rumunijoje įrengtus kompleksus, kai šalyje vyko pasirengimo tapti valstybe nare procesas). Dotaciją patvirtino Komisija. Kiti 11 buvo ERPF projektai, kurie buvo įtraukti į veiksmų programas ir kuriuos patvirtino atsakingos vadovaujančiosios institucijos.

- 19.** Auditas buvo atliekamas nuo 2011 m. sausio iki lapkričio mėn. Komisijoje ir keturiose įimtį įtrauktose valstybėse narėse buvo peržiūrėti projektų dokumentai ir buvo atlikti interviu su Komisijos darbuotojais, valstybių narių institucijomis ir infrastruktūrų valdytojais. Audito metu buvo atlikti vizitai į visas įimtį įtrauktas atliekų tvarkymo infrastruktūras. Atlikti auditą Audito Rūmams padėjo komunalinių atliekų tvarkymo srityje nusimanantys nepriklausomi išorės ekspertai. Audito kriterijai buvo nustatyti padedant išorės ekspertams ir aptarus su Komisija, kai buvo planuojamas auditas.

PASTABOS

AR KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO INFRASTRUKTŪROS BUVO SĖKMINGOS?

- 20.** Bendrai finansuojamų infrastruktūrų rezultatai turėtų atitikti jų techninį projektą, finansavimo paraišką ir visuotinai priimtus standartus.
- 21.** Pagal Atliekų direktyvą atliekų tvarkymo infrastruktūros turi būti suprojektuotos ir valdomos užtikrinant, kad atliekos būtų tvarkomos ir pašalinamos nesukeliant pavojaus vandeniui, orui ir dirvožemiui ir nesudarant su triukšmu ar kvapu susijusių problemų. Be to, pagal Sąvartynų direktyvą reikalaujama nustatyti finansinę garantiją, užtikrinančią uždarymo ir tolesnės priežiūros sąnaudų apmokėjimą ne trumpesniu kaip 30 metų laikotarpiu, kadangi potencialus pavojus aplinkai išlieka po veiklos etapo.
- 22.** Audito Rūmai išnagrinėjo, ar:
- a) bendrai finansuojamos komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros buvo veiksmingos siekiant numatytų rezultatų;
 - b) dėl bendrai finansuojamų atliekų tvarkymo infrastruktūrų eksploatavimo iškilo aplinkos problemų.

¹³ Santykis, atspindintis įmonėje apdorotų atliekų tonų ir utilizuotų medžiagų tonų proporciją.

ATLIEKŲ TVARKYMO ĮMONĖS BUVO DAUGIAU AR MAŽIAU VEIKSMINGOS, BET NESURŪŠIUOTAS ATLIEKAS SURENKANČIŲ ĮMONIŲ REZULTATAI BUVO PRASTESNI

ATLIEKŲ RŪŠIAVIMO ĮMONĖS

- 23.** Penkių Audito Rūmų peržiūrėtų atliekų rūšiavimo įmonių, skirtų utilizuoti pakuočių atliekas (ir kai kuriais atvejais popierių ir stiklą), kurias vietoje atskiria namų ūkiai, bendri rezultatai buvo patenkinami, atsižvelgiant į jų techninį projektą ir visuotinai priimtus standartus, susijusius su indėlių ir išdirbių santykiu¹³ ir išgautų medžiagų kokybe:
- a) jos utilizavo nuo 50 iki 74 % surinktų pakuočių atliekų;
 - b) išgautų medžiagų kokybė paprastai atitiko rinkos specifikacijas ir dėl to jas buvo galima parduoti.

- 24.** Tačiau trys iš penkių atliekų rūšiavimo įmonių po šešerių ar septynerių veiklos metų veikė nuo 106 % iki 154 % savo projekte numatyto pajėgumo dėl infrastruktūrų planavimo etape buvusių trūkumų. Vienu atveju įmonė aptarnavo daugiau savivaldybių nei buvo iš pradžių planuota ir dviem atvejais vietoje atskirai surinktų atliekų kiekis viršijo prognozę. Dėl perkrovimo iškyla rizika, kad sumažės medžiagų utilizavimo santykis ir nebus pasiekti išgautų medžiagų kokybės standartai, kurių reikalauja perdirbimo įmonės.

KOMPOSTAVIMO IR ANAEROBINIO SKAIDYMO ĮMONĖS

- 25.** Septynių kompostavimo arba anaerobinio skaidymo įmonių, skirtų apdoroti komposto gamybai naudojamas biologiškai skaidžias atliekas, veiksmingumas buvo skirtingas. Audito Rūmai pažymėjo, kad:
- a) keturiose pasirinktų įmonių pagaminto komposto kiekis, palyginę su į kompleksą pristatomu komunalinių atliekų tonažu, nesiekė projekte nustatyto tikslo (indėlių / išdirbių santykis šiose įmonėse svyravo nuo 1 iki 22 %), todėl reikšmingas likutinių atliekų kiekis buvo šalinamas sąvartyne;
 - b) dviejose įmonėse pagaminto komposto kokybė buvo žemesnė nei paraiškose nustatyti tikslai dėl didelio sunkiųjų metalų kiekio, ypač tais atvejais, kai jis buvo gaminamas iš mišrių atliekų, todėl yra mažiau galimybių jį panaudoti kitose srityse, kaip antai žemės ūkyje. Trečioje įmonėje valdytojas sunkiųjų metalų turinį tikrino tik pirmaisiais veiklos metais, bet to nedarė sekančius ketverius metus;

2 LANGELIS

PAVYZDYS, KAIP KOMPOSTAS GALI BŪTI SĖKMINGAI REALIZUOJAMAS RINKOJE

Portugalijos kompostavimo įmonė (LIPOR), kuri aptarnauja apie vieną milijoną gyventojų, priėmė tik atskirai surinktas biologiškai skaidžias atliekas, kurias sudarė tiek maisto ir virtuvės, tiek žaliosios atliekos. Įmonės valdytojas vykdydamas tokius veiksmus, kaip sąmoningumo ugdymo kampanijų rengimas, daug dėmesio skyrė tinkamam biologiškai skaidžių atliekų rūšiavimui ir surinkimui, kad būtų pagerinta į kompostą patenkančių žaliavų kokybė. 2010 m. įmonė pagamino 10 027 tonas aukštos kokybės komposto, kuris buvo lengvai realizuotas už vidutinę 71,8 euro už toną kainą.

- c) penkiose iš septynių į imtį įtrauktų įmonių pagamintą kompostą buvo sudėtinga parduoti dėl nepakankamai išplėtos komposto rinkos¹⁴ ir jo žemos kokybės. Kompostas buvo galiausiai realizuotas už mažiau nei vieną eurą už toną. Dviem atvejais buvo sukaupia atsargų, nepaisant to, kad gamybos lygis buvo gerokai mažesnis už nustatytą tikslą;
- d) dviejų įmonių apkrova neviršijo 10 % jų pajėgumo, nes didžioji dalis atskirai surenkamų biologiškai skaidžių atliekų buvo nepanaudojamos, kadangi jos buvo sumaišytos su kitų rūšių atliekomis ir turėjo būti tiesiogiai šalinamos sąvartyne. Kita vertus, kitos dvi įmonės buvo perkrautos, kadangi veikė 102 % ir 119 % pajėgumu.

¹⁴ Tinkamoje komposto rinkoje turėtų būti nustatyti komposto kokybės standartai, nurodyti galimi tinkamo naudojimo būdai ir įgyvendinamos informavimo kampanijos, skirtos skatinti komposto naudojimą.

MECHANINIO IR BIOLOGINIO APDOROJIMO ĮMONĖS

- 26.** Šešios audituotos mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonės veikė, tačiau septintoji, esanti Apulijoje, kurios statyba buvo baigta 2003 m., tuo metu, kai buvo atliekamas auditas, neveikė dėl reikšmingų problemų, susijusių su eksploataavimo sutarties sudarymu, ir vėlavimų gaunant reikalingus leidimus. Laikotarpiu po 2003 m. įmonė buvo prižiūrima taikant palaikomąją priežiūrą, kurios sąnaudos sudarė 3,5 milijono eurų (arba 24 % visų investicijų sąnaudų) ir kurią parėmė valstybė narė.
- 27.** Penkios iš šešių audito metu tikrintų veikiančių mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonių buvo skirtos apdoroti mišrias atliekas (įskaitant biologiškai skaidžias atliekas). Audito Rūmai nustatė labai žemą veiksmingumo lygį išgautų medžiagų ir atliekų nukreipimo nuo sąvartynų atžvilgiu. Pagal veiksmingumą šios šešios mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonės gali būti skirstomos į tris grupes:
- a) viena mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonė aiškiai prisidėjo prie ES atliekų politikos tikslų ir visų pirma prie atliekų nukreipimo nuo sąvartynų, nors ir nebuvo visiškai pasiekti techniniame projekte nustatyti tikslai (žr. **3 langelį**);
 - b) kitos mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonės veiksmingumo lygis buvo nevienareikšmis. Sausa atliekų dalis buvo sėkmingai tiekiama į kitą įmonę, kurioje buvo gaminamas iš atliekų gaunamas kuras, ir mažiau kaip 50 % į įmonę patenkančių atliekų buvo šalinamos sąvartyne. Tačiau be to, kad buvo išgaunamas nedidelis metalų kiekis, nebuvo išgaunama jokių kitų medžiagų, ir nebuvo perdirbamos biologiškai skaidžios atliekos, kadangi visas šio proceso metu susidarantis raugas buvo šalinamas sąvartyne;
 - c) keturios mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonės reikšmingai nesumažino sąvartynuose šalinamų atliekų kiekio (žr. **4 langelį**).

3 Langelis

VIENOS MECHANINIO IR BIOLOGINIO APDOROJIMO ĮMONĖS, KURI ATITINKA ES ATLIEKŲ HIERARCHIJĄ IR PRISIDEDA PRIE ATLIEKŲ NUKREIPIMO NUO SĄVARTYNŲ, PAVYZDYS

Viena mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonė Ispanijoje (Sant Adrià de Besòs) priėmė tik likutines atliekas, kadangi pakuotės, stiklas, popierius ir kartonas bei biologiškai skaidžios atliekos prieš tai buvo atskirai surenkamos naudojant specialius konteinerius, kuriais galėjo naudotis visi įmonės aptarnaujamo regiono gyventojai. Iš biologinių atliekų įmonė atskyrė sausą frakciją. Likusi sausoji frakcija po to, kai buvo atrenkamos medžiagos, kurios buvo tinkamos parduoti perdirbėjams, kaip antai stiklas, plastikas, metalai ir popierius bei kartonas, tame pačiame atliekų tvarkymo komplekse buvo sudeginama išgaunant energiją. Biologines atliekas apdorojant anaerobiškai, išsiskyrė biodujos, kurios po to buvo naudojamos kaip energijos šaltinis. 2010 m. vykstant šiam procesui medžiagų utilizavimas sudarė 8 % į įrenginį patenkančių likutinių atliekų, palyginti su paraiškoje nustatytu 10 % lygiu, biologiniam apdorojimui skirtos biologiškai skaidžios medžiagos sudarė 20 %, palyginti su planuotu 26,5 % lygiu, ir deginimui skirtos likutinės atliekos sudarė 70 %, palyginti su 63,5 %.

4 Langelis

KETURIOS MECHANINIO IR BIOLOGINIO APDOROJIMO ĮMONĖS, KURIOS NEPASIEKĖ JOMS KELIAMŲ TIKSLŲ IR NEPRISIDĖJO PRIE ATLIEKŲ NUKREIPIMO NUO SĄVARTYNŲ

Trijų Italijos mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonių atveju (Vilačidre, Olbijoje ir Čerinjoloje) sąvartyne valdytojas šalino visą proceso metu gaunamą išėigą: sausą frakciją, iš jos neišgavęs medžiagų, bei susidariusį raugą, kurie iš viso sudarė 68 %, 82 % ir 93 % į atitinkamas įmones patenkančių atliekų. Sąvartynuose šalinamų atliekų kiekis sumažėjo tik dėl su procesu susijusių praradimų (dėl garavimo arba susidarančio filtrato). Dviejose įmonėse bendrai finansuojama įranga, skirta gaminti iš atliekų gaunamą kurą, vienu atveju nebuvo paleista, o kitu atveju buvo išmontuota, nes nepakako potencialių kuro pirkėjų. Trečiosios įmonės mechaninio rūšiavimo blokas po šešerių metų nuo įmonės veiklos pradžios nebuvo naudojamas, nes jo neberekėjo, kadangi biologiškai skaidžios atliekos buvo atskirai surenkamos vietoje.

Be to, trys įmonės buvo perkrautos ir dėl to atitinkamai 13 %, 52 % ir 65 % į įmones priimamų atliekų buvo visiškai neapdorojamos ir didelį kiekį biologiškai skaidžių medžiagų turinčios atliekos buvo tiesiogiai šalinamos sąvartyne, kadangi dviem atvejais biologiškai skaidžios atliekos nebuvo atskirai surenkamos.

Ketvirta įmonė šioje grupėje (Linarese, Ispanijoje) įgyvendino medžiagų utilizavimą ir pagaminto komposto nešalino sąvartyne, bet jis buvo naudojamas vykdant viešuosius darbus ir žemės ūkyje. Tačiau nebuvo pasiekti medžiagų utilizavimo tikslai: utilizuota tik nuo 6 % iki 9 % biologiškai skaidžių atliekų ir 4 % utilizuojamų medžiagų, palyginti su atitinkamais 25–28 % ir 7–8 % tikslais. Todėl 85 % į įmonę tiekiamų atliekų buvo pašalinamos sąvartyne su dideliu kiekiu biologiškai skaidžių medžiagų. Pagamintą kompostą buvo sudėtinga parduoti ir audito metu atsargose buvo sukaupta apie 50 % visos įmonės produkcijos.

SĄVARTYNAI

- 28.** Audito Rūmai nustatė, kad septyniuose pasirinktuose sąvartynuose biologiškai skaidžių atliekų kiekis sudarė nuo 31 % iki 55 % visų sąvartynuose šalinamų atliekų, nes šios atliekos nebuvo veiksmingai apdorojamos:
- a) penkiuose iš septynių peržiūros metu tikrintų sąvartynų atliekos buvo šalinamos sąvartynuose jų visiškai neapdorojus. Nepaisant to, kad trijų iš penkių sąvartynų atveju biologiškai skaidžios atliekos buvo surenkamos atskirai, dviem atvejais daugiau kaip 90 % biologiškai skaidžių atliekų buvo užterštos biologiškai neskaidžiomis atliekomis ir todėl buvo tiesiogiai šalinamos sąvartyne;
 - b) kituose dviejuose pasirinktuose sąvartynuose kraunamos atliekos prieš pašalinimą buvo apdorojamos mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonėse. Tačiau dvi apdorojimo įmonės tinkamai neveikė. Viena įmonė buvo perkrauta (52 % gautų atliekų buvo neapdorojus tiesiogiai siunčiamos į sąvartyną). Antroji nepasiekė jos techniniame projekte nustatyto biologiškai skaidžių atliekų utilizavimo tikslo, todėl sąvartyne buvo šalinamos didelį biologiškai skaidžių medžiagų kiekį turinčios atliekos (žr. **4 langelį**).

BEVEIK VISOS INFRASTRUKTŪROS ATITIKO APLINKOSAUGOS REIKALAVIMUS, BET DAUGIAU KAIP DU TREČDALIAI SĄVARTYNŲ NETURĖJO PRIVALOMOS FINANSINĖS GARANTIJOS, UŽTIKRINANČIOS UŽDARYMO IR TOLESNĖS PRIEŽIŪROS SĄNAUDŲ APMOKĖJIMĄ

- 29.** Audito Rūmų duomenų peržiūra parodė, kad 25 iš 26 pasirinktų atliekų tvarkymo infrastruktūrų atveju iš esmės buvo atliekamas aplinkosauginio poveikio orui, vandeniui ir dirvožemiui stebėjimas. Daugeliu atvejų projektai atitiko atitinkamus jiems suteiktus leidimus. Tuo metu, kai buvo atliekamas auditas, vienas įrenginys dar neveikė (žr. 26 dalį).

- 30.** Tačiau audito metu dviejuose pasirinktuose sąvartynuose iš septynių nebuvo surenkamos ir apdorojamos arba uždegamos dujos, kurios susidaro skaidantis sukrautoms biologiškai skaidžioms atliekoms, kaip nustatyta Sąvartynų direktyvoje (žr. **5 langelį**). Nekontroliuojamos sąvartyno dujos gali užteršti atmosferą, daryti poveikį augalijai ir sukelti sprogamus.
- 31.** Audito Rūmai trečdalio infrastruktūrų atveju taip pat nustatė su taikomais nacionaliniuose aplinkos leidimuose nustatytais kvapų išleidimo apribojimais susijusių problemų, kurių buvo bent tam tikrą jų eksploatavimo laikotarpio dalį. Dar vieno trečdalio pasirinktų infrastruktūrų atveju buvo nustatytas nepakankamas kvapų stebėjimas. Du įrenginiai, kurie nevykdė kvapų lygio stebėjimo, tuo metu gavo ES bendrąjį finansavimą už papildomus darbus, skirtus spręsti su kvapais susijusias problemas.

5 LANGELIS

DVIEJUOSE SĄVARTYNUOSE NEBUVO SURENKAMOS IR APDOROJAMOS ARBA UŽDEGAMOS DUJOS

Į vieną sąvartyną Italijoje (Cavallino) atliekos buvo kraunamos trejus metus ir audito metu utilizavimo lygis sudarė apie 70 %. Dėl biologiškai skaidžių medžiagų skaidymosi išsiskiriančios dujos buvo išmetamos į atmosferą jų neapdorojus arba neuždegus, nes nebuvo baigta statyti dujų surinkimo infrastruktūra.

Rumunijoje esančio sąvartyno atveju (Piatra Niamce) Audito Rūmai nustatė, kad po beveik dvejų metų nuo eksploatavimo pradžios nebuvo įdiegtos, statomos arba planuojamos sąvartyno dujų surinkimo sistemos.

Dėl nepakankamo apdorojimo prieš pašalinimą į šiuos du sąvartynus pateko reikšmingas biologiškai skaidžių atliekų kiekis, o tai dar labiau padidino dujų surinkimo ir apdorojimo arba deginimo svarbą siekiant apsaugoti atmosferą.

- 32.** Tačiau pusė infrastruktūrų, kuriose buvo su kvapų valdymu susijusių problemų, nepakeitė savo veiklos procedūrų ir neinvestavo į šių problemų sprendimą (žr. **6 langelį**).
- 33.** Eksploatuojant sąvartynus daromas galimas poveikis aplinkai apima ne tik infrastruktūros eksploatavimo laikotarpį, kadangi filtrato skverbimasis ir sąvartyno dujų išmetimas gali vykti dešimtmečius po to, kai baigiamos šalinti atliekos. Todėl pagal Sąvartynų direktyvą reikalaujama rezervuoti sumas, užtikrinančias uždarymo ir tolesnės priežiūros išlaidų apmokėjimą ne trumpesniu kaip 30 metų laikotarpiu. Tačiau penki iš septynių pasirinktų sąvartynų šiam tikslui neturėjo pakankamos finansinės garantijos. Šiais atvejais faktiškai įneštos sumos, neatsižvelgiant į jų apskaičiavimo metodiką, nėra pakankamos, kad galėtų užtikrinti tinkamą finansavimą, kai sąvartynai bus baigti eksploatuoti, siekiant užkirsti kelią ilgalaikiam pavojui aplinkai, kaip antai požeminio vandens taršai filtratui įsisunkus į dirvožemį arba atmosferos taršai dėl sąvartyno išmetamų dujų.

6 Langelis

SU KVAPAIS SUSIJUSIŲ PROBLEMŲ SPRENDIMO BŪDŲ PAVYZDŽIAI

Dviejose kompostavimo / anaerobinio skaidymo įmonėse (VALORSUL Portugalijoje ir Gironés Ispanijoje) vykdant nepriklausomą stebėjimą buvo nustatyta su kvapais susijusių problemų. Siekdami pakeisti šią padėtį, valdytojai atliko veiklos proceso pakeitimų, kaip antai pakeitė komposto apvertimo tvarkaraštį ir laiką, arba su priežiūra, pavyzdžiui, biofiltrais, susijusių pakeitimų. Vienoje įmonėje buvo įgyvendinta pranešimų teikimo sistema, leidžianti SMS žinute gyventojams pateikti skundus dėl nemalonaus kvapo valdytojai.

Dviejų sąvartynų Portugalijoje atveju (RESIDOURO ir Baixo Tâmega) pirmaisiais eksploatavimo metais buvo registruojami skundai dėl kvapo. Buvo įdiegtos kvapų šalinančių medžiagų išmetimo sistemos, kurios, prireikus, buvo aktyvuojamos.

- 34.** Audito Rūmai taip pat nustatė, kad dėl reikšmingų regionuose įdiegtų metodikų, skirtų finansinės garantijos sumos apskaičiavimui, skirtųjų apskaičiuotos sumos buvo labai skirtingos (nuo 370 000 eurų iki 4 180 000 eurų apie 1,4 milijono m³ talpos sąvartynui). Šios metodikos nepakankamai užtikrina, kad bus galima gauti pakankamą finansavimą, leidžiantį apmokėti uždarymo ir tolesnės priežiūros išlaidas 30 metų laikotarpiu. Kai kuriais atvejais finansinės garantijos dydis priklausė nuo sąvartyno infrastruktūros sąnaudų, kitais atvejais suma buvo nustatoma atsižvelgiant į sąvartyno talpą, paviršiaus plotą arba sukrautų atliekų tonažą.

AR REGIONINIŲ LYGMENIU BUVO PASIEKTI ES ATLIEKŲ POLITIKOS TIKSLAI?

- 35.** Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūroms skirtas struktūrinių priemonių finansavimas turėtų regionams naudoti gavėjams padėti pasiekti ES direktyvose nustatytus atliekų politikos tikslus. Konkrečiai turėtų būti skatinama komunalinių atliekų prevencija, regionai turėtų didinti savo atskiro atliekų surinkimo lygį, kad galėtų prisidėti siekiant ES perdirbimo ir utilizavimo tikslų¹¹, ir turėtų būti mažiau naudojamos galutiniu atliekų šalinimu sąvartynuose.
- 36.** Audito Rūmai išnagrinėjo, ar:
- a) į imtį įtrauktuose regionuose pagerėjo su komunalinių atliekų prevencija susijusi padėtis;
 - b) regionai pagerino savo atskiro atliekų surinkimo lygį, prisidėjo vykdamas su specifinių atliekų srautais susijusius ES tikslus ir mažiau atliekų šalino sąvartynuose;
 - c) neteisėti sąvartynai buvo panaikinti ir prieš pašalinimą sąvartynuose atliekos buvo perdirbamos.

NENUOSEKLUS DUOMENŲ TEIKIMAS

- 37.** Atlikę vizitus į aštuonis regionus keturioje į imtį įtrauktose valstybėse narėse, Audito Rūmai nustatė keletą trūkumų, susijusių su ES tikslų vykdymo ataskaitomis. Komisijai pateiktus duomenis ne visada buvo galima palyginti su valstybių narių turimais duomenimis. Dėl šių prieštaravimų Komisijai gali būti sudėtinga įvertinti, ar ES atliekų tikslai iš tikrųjų yra vykdomi (žr. **7 langelį**). Komisija tikrina gautų duomenų nuoseklumą, bet neįvertina jų patikimumo.
- 38.** Be to, Komisija neapibendrina informacijos apie tai, kaip regionai prideda vykdant ES tikslus, nepaisant to, kad šešiuose iš aštuonių audito metu aplankytų regionų atliekų tvarkymo planai, kuriuose atsižvelgiama į ES tikslus, rengiami regioniniu lygmeniu. Ataskaitų teikimas nacionaliniu lygmeniu gali paslėpti didelius atliekų tvarkymo rezultatų skirtumus valstybėje narėje, kaip tai buvo Andalūzijos ir Apulijos atveju, palyginti su bendra padėtimi atitinkamai Ispanijoje ir Italijoje.

7 LANGELIS

ATVEJŲ, KAI NEBUVO GALIMA PALYGINTI VALSTYBIŲ NARIŲ DUOMENŲ SU KOMISIJAI PATEIKTAIS DUOMENIMIS, PAVYZDŽIAI

Ispanijoje Aplinkos ministerija yra atsakinga už regionų duomenų, susijusių su Sąvartynų direktyvos tikslų vykdymu, konsolidavimą ir jų teikimą Komisijai. Andalūzija ataskaitoje nurodė, kad 2009 m. sąvartynuose pašalintas biologiškai skaidžių atliekų kiekis sudarė 500 000 tonų, tačiau remdamiesi audito metu gautais duomenimis Audito Rūmų įvertino, kad šis kiekis turėjo būti apytiksliai 1 800 000 tonų. Todėl 2009 m. Ispanija sąvartynuose pašalino 58 % 1995 m. susidariusių biologiškai skaidžių atliekų lygio, bet ne 47 %, kaip buvo pranešta Komisijai, ir neįvykdė tiems metams nustatyto sąvartyno tikslo, kuris buvo 50 %.

Portugalijoje, kurioje nebuvo galima gauti ES direktyvose nustatytų tikslų vykdymo duomenų regioniniu lygmeniu, remiantis nacionaliniu lygmeniu Komisijai pateiktais duomenimis, 2006 m. buvo vykdoma Sąvartynų direktyva, o 2005 m. buvo vykdoma Pakuočių direktyva. Tačiau audito metu gauti duomenys parodė, kad buvo nedideliu skirtumu neįvykdytas Sąvartynų direktyvos 2006 m. tikslas ir buvo neįvykdyti Pakuočių direktyvos 2005 m. tikslai, susiję su plastiko pakuočių perdirbimu (46,95 %).

ŠEŠIUOSE Į IMTĮ ĮTRAUKTUOSE REGIONUOSE PADIDĖJO SUSIDARANČIŲ ATLIEKŲ LYGIS

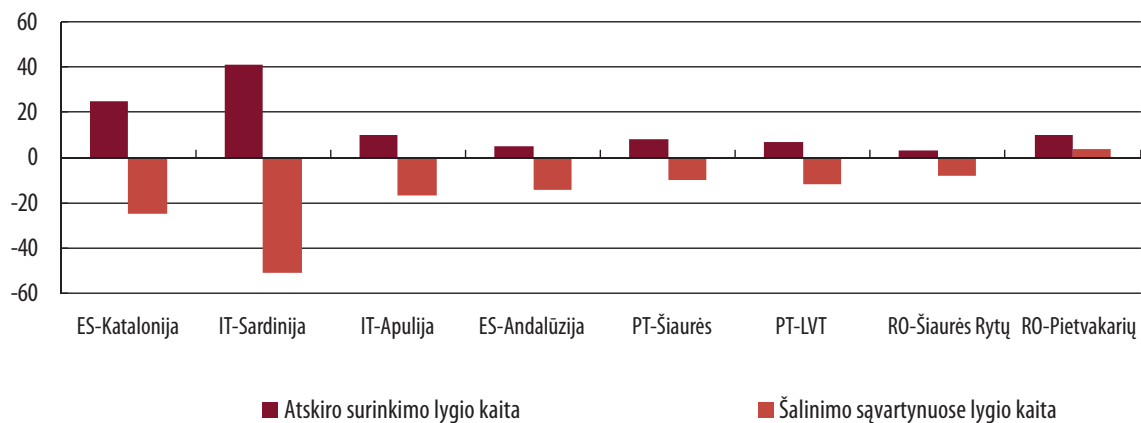
- 39.** Priešingai vyraujančiai ES 27 tendencijai, kuri rodo, kad nepaisant nuolatinio ekonomikos augimo iki 2008 m., susidarančių komunalinių atliekų vidutinis lygis po 2000 m. stabilizavosi ir sudarė 520 kg vienam gyventojui, šešiuose į imtį įtrauktuose regionuose susidarančios atliekos vienam gyventojui padidėjo. Likusiuose dviejuose regionuose, Sardinijoje ir Katalonijoje, jis stabilizavosi. 2009 m. pusėje į imtį įtrauktų regionų susidarančios atliekos vienam gyventojui viršijo ES 27 vidurkį ir atitinkamos valstybės narės vidurkį, nors 2000 m. to nebuvo nė viename į imtį įtrauktame regione.

¹⁵ Rumunijos Pietvakarių regiono pasiektų rezultatų analizę paveikė mažas valstybėje narėje naudojamų atliekų tvarkymo duomenų bazių patikimumas, ypač atskiros atliekų surinkimo lygio atveju.

TIK KETVIRTADALIS Į IMTĮ ĮTRAUKTŲ REGIONŲ REIKŠMINGAI PADIDINO SAVO ATSKIRO ATLIEKŲ SURINKIMO LYGĮ, SUMAŽINO NAUDOJIMĄSI SĄVARTYNAIS IR PRISIDĖJO PRIE ES TIKSLŲ VYKDYMO

- 40.** Tik du pasirinkti regionai, Sardinija ir Katalonija, padarė reikšmingą pažangą atskiros atliekų surinkimo ir nukreipimo nuo sąvartynų srityse. Audito Rūmai pažymėjo, kad atskiros surinkimo lygis Sardinijoje padidėjo nuo 2 % 2000 m. iki 43 % 2009 m., o Katalonijoje per tą patį laikotarpį nuo 13 % iki 38 %. Tuo pačiu laikotarpiu dėl to taip pat sumažėjo komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne nuo 74 % iki 23 % Sardinijoje ir nuo 64 % iki 39 % Katalonijoje (žr. **4 diagramą**)¹⁵.
- 41.** Šiuose dviejuose regionuose buvo nustatytas šalinamų sąvartyne atliekų kiekio kilogramais vienam gyventojui sumažėjimas, o kituose šešiuose į imtį įtrauktuose regionuose šis rodiklis išliko beveik stabilus arba padidėjo (žr. **5 diagramą**).

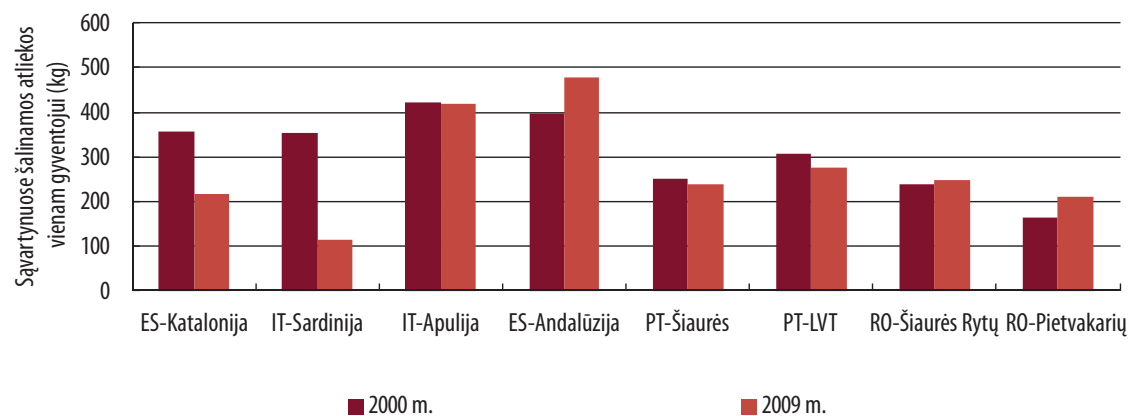
4 DIAGRAMA

KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ ATSKIRO SURINKIMO IR ŠALINIMO SĄVARTYNUOSE
LYGIŲ KAITA Į IMTĮ ĮTRAUKTUOSE REGIONUOSE 2000–2009 M.¹

¹ Rumunijos Šiaurės Rytų regiono atveju šalinimo sąvartynuose lygis apima 2003–2009 m. laikotarpį surinktas atliekas, o atskiuro surinkimo lygis – 2004–2009 m.; Andalūzijoje atskiuro surinkimo lygis atspindi 2002–2008 m. laikotarpį, o Pietvakarių regiono susidariusių atliekų šalinimo sąvartynuose ir atskiuro surinkimo lygiai yra susiję su 2006–2009 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos ir valstybių narių lygmeniu surinktais duomenimis.

5 DIAGRAMA

SĄVARTYNUOSE ŠALINAMOS ATLIEKOS VIENAM GYVENTOJUI (KG)
2000 IR 2009 M.¹

¹ RO-Šiaurės Rytų regiono atveju tai yra 2003 ir 2009 m. duomenys, o RO-Šiaurės Vakarų regiono atveju – 2007 ir 2009 m. duomenys.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos ir valstybių narių lygmeniu surinktais duomenimis.

42. Tie patys regionai, Sardinija ir Katalonija, yra vieninteliai regionai, kurie prisidėjo vykdant su konkrečiais komunalinių atliekų tipais susijusius ES tikslus:

- a) biologiškai skaidžių atliekų nukreipimo nuo sąvartynų atžvilgiu tik Sardinija ir Katalonija prisidėjo prie Sąvartynų direktyvos tikslų vykdymo. Kiti du regionai neprisidėjo prie savo ES tikslų vykdymo, o likusių keturių regionų terminas, iki kurio turi būti pasiektas tikslas, buvo 2010 m. Tuo metu, kai buvo atliekamas auditas, 2010 m. duomenų nebuvo galima gauti, bet biologiškai skaidžių atliekų nukreipimo nuo sąvartynų tendencija ankstesniais metais iki 2010 m. nebuvo didėjanti¹⁶ (žr. **2 lentelę**);
- b) pakuočių direktyvos tikslų atžvilgiu aštuoniuose regionuose nustatyta padėtis buvo labai skirtinga. Katalonija, Sardinija ir Andalūzija prisidėjo prie ES tikslų vykdymo. Kituose penkiuose regionuose nebuvo atliekamas specialus stebėjimas regioniniu lygmeniu. Remdamiesi iš valstybių narių gautais duomenimis, Audito Rūmai įvertino, kad šie regionai greičiausiai neprisidės prie ES tikslų vykdymo dėl mažo atskiro atliekų surinkimo lygio;
- c) penki iš aštuonių į imtį įtrauktų regionų¹⁷ neprisidėjo vykdant ES atskiro elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo tikslą, kuris pagal Elektros ir elektroninės įrangos atliekų direktyvą turėjo būti pasiektas 2006 m., nors ir buvo nustatyta bendra teigiama tendencija. Katalonija savo įnašu jau prisidėjo 2006 m., o Sardinija ir Apulija 2009 ir 2010 m.

¹⁶ Portugalijos atveju duomenis buvo galima gauti tik nacionaliniu lygmeniu.

¹⁷ ES-Andalūzijos, RO-Šiaurės Rytų ir RO-Pietvakarių. Dviejų į imtį įtrauktų Portugalijos regionų: Lisabonos ir Tacho slėnio bei Šiaurės, atveju nebuvo duomenų regionų lygmeniu. Tačiau ši valstybė narė neįvykdė tikslo visos šalies lygmeniu.

2 LENTELĖ

BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO SĄVARTYNE LYGIO TENDENCIJA REMIANTIS 1995 M. SUSIDARIUSIŲ BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ BENDRU KIEKIU

Į imtį įtraukti regionai	2006		2009	
	Pasiekta	Tikslas	Pasiekta	Tikslas
ES-Katalonija	69 %	< 75 %	45 %	< 50 %
IT-Sardinija	59 %	< 75 %	36 %	< 50 %
IT-Apulija	84 % ²	< 75 %	85 %	< 50 %
ES-Andalūzija	87 %	< 75 %	93 %	< 50 %
Portugalija ¹	79 %	n. d.	78 %	< 75 % ⁵
RO-Šiaurės Rytų	56 % ³	n. d.	69 % ³	< 75 % ⁵
RO-Pietvakarių	75 % ⁴	n. d.	87 %	< 75 % ⁵

¹ Nėra duomenų apie du regionus, bet tik valstybės narės lygmeniu.

² 2008 m. duomenys.

³ Turi būti pridėtos nesurinktos komunalinės atliekos, kurios sudarė atitinkamai 35 % ir 27 % bendro susidariusio komunalinių atliekų lygio.

⁴ 2007 m. duomenys.

⁵ 2010 m. tikslas.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos ir valstybių narių lygmeniu surinktais duomenimis.

**NETEISĖTI SĄVARTYNAI BUVO PANAIKINTI PUSĖJE REGIONŲ, BET
ATLIEKOS DAUGIAUSIA BUVO ŠALINAMOS SĄVARTYNUOSE JŲ PRIEŠ
TAI NEAPDOROJUS**

- 43.** Remiantis audito metu tikrintų regionų duomenimis 2000–2009 m. laikotarpiu, neteisėti sąvartynai buvo panaikinti arba jų skaičius buvo reikšmingai sumažintas:
- a) keturiuose regionuose tuo metu, kai buvo atliekamas auditas, remiantis susijusių institucijų duomenimis, nebuvo eksploatuojamas nė vienas neteisėtas sąvartynas;
 - b) kituose keturiuose regionuose neteisėti sąvartynai vis dar buvo naudojami, ypač dviejuose pasirinktuose regionuose Rumunijoje, kuriuose 2009 m. komunalinių atliekų surinkimas apėmė tik 54 % ir 33 % gyventojų. Nepakankamas komunalinių atliekų surinkimas šiuose dviejuose regionuose buvo ypač ryškus kaimo vietovėse.
- 44.** Audito metu tikrintuose regionuose komunalinės atliekos buvo daugiausia šalinamos sąvartynuose jų tinkamai neapdorojus, nepaisant to, kad Sąvartynų direktyvoje reikalaujama, kad į sąvartynus kraunamos atliekos turėtų būti apdorojamos, siekiant sumažinti atliekų kiekį arba pavojų žmogaus sveikatai arba aplinkai. Audito Rūmai nustatė šiuos faktus:
- a) keturiuose į imtį įtrauktuose regionuose komunalinės atliekos buvo daugiausia šalinamos sąvartynuose jų visiškai neapdorojus¹⁸. Be to, buvo nustatyta, kad šiuose regionuose atskirą biologiškai skaidžių atliekų surinkimą įgyvendino tik labai nedidelis skaičius savivaldybių, todėl sąvartynuose buvo šalinamos didelį biologiškai skaidžių medžiagų lygį turinčios atliekos;
 - b) viename regione prieš pašalinimą buvo apdorojamos atliekos, kurios susidarė tik apie 40 % visų regiono gyventojų. Tačiau šį nepakankamą apdorojimą iš dalies kompensavo tai, kad beveik visame regione buvo atliekamas atskiras biologiškai skaidžių medžiagų surinkimas;

¹⁸ Pažymėtina, kad Rumunijai buvo suteiktas papildomas terminas iki 2017 m., siekiant užtikrinti, kad visi esami sąvartynai atitiktų Sąvartynų direktyvos reikalavimus.

- c) likusiuose trijuose regionuose buvo daugiau atliekų apdorojimą prieš pašalinimą vykdančių mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonių, bet iš esmės jos nepasiekė numatytų rezultatų (žr. **8 langelį**).

AR BUVO TAIKOMOS PRIEMONĖS, KAD BŪTŲ PASIEKTAS MAKSIMALUS ES FINANSAVIMO VEIKSMINGUMAS?

- 45.** Siekiant maksimaliai padidinti bendrai finansuojamų infrastruktūrų veiksmingumą, turėtų būti taikomos informavimo, administracinės ir ekonominės pagalbinės priemonės, kaip antai sąmoningumo ugdymo kampanijos, kokybės standartai ir atskiro atliekų surinkimo arba „mokėjimo už išmetimą“ schemos ir sąvartynų mokesčiai (žr. 9 dalį), kad būtų skatinama atliekų prevencija ir perdirbimas, remiantis ES atliekų hierarchija (žr. **3 diagramą**). Šių pagalbinių priemonių įgyvendinimas turėtų būti skatinamas skiriant ES finansinę paramą. Turėtų būti įgyvendintas tinkamas reglamentavimo pagrindas ir gairės.

8 LANGELIS

REGIONO, KURIAME BUVO PASTATYTI ATLEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIAI, BET REZULTATAI NEBUVO PATENKINAMI, PAVYZDYS

Viename įimtį įtrauktoje regione 22 iš 28 veikiančių sąvartynų tuo metu, kai buvo atliekamas auditas, priėmė iš anksto apdorotas atliekas iš mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonių. Tačiau šios įmonės nevykdė savo veiklos rezultatų tikslų. 2008 m. vidutiniškai 76 % atliekų, kurios buvo pristatomos į 23 regione esančius apdorojimo įrenginius, buvo šalinamos sąvartynuose su dideliu kiekiu biologiškai skaidžių medžiagų, nepaisant apdorojimo proceso; audito metu tikrintos įmonės atveju (Linarese, Ispanijoje) biologiškai skaidžių atliekų utilizavimas sudarė tik nuo 6 iki 9 %, tačiau projekte buvo nustatytas 25–28 % tikslas.

46. Audito Rūmai išnagrinėjo:

- a) ar valstybėje narėje ir / arba regioniniu lygmeniu buvo taikomos informavimo bei administracinės ir ekonominės priemonės, skirtos remti bendrai finansuojamas atliekų tvarkymo infrastruktūras, ir ar Komisija skatino jas įgyvendinti tvirtindama veiksmų programas arba projektus;
- b) ar ES reglamentavimo pagrindas ir gairės galėjo padėti pasiekti maksimalų ES finansavimo veiksmingumą.

INFORMAVIMO BEI ADMINISTRACINIŲ IR EKONOMINIŲ PAGALBINIŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO LYGIS Į IMTĮ ĮTRAUKTUOSE REGIONUOSE REIKŠMINGAI SKYRĖSI

INFORMAVIMO PRIEMONĖS

47. Iš esmės regionuose, kuriuose buvo įdiegtos į imtį įtrauktos atliekų tvarkymo infrastruktūros, buvo įrodymų, kad buvo vykdoma papildoma informavimo veikla, kaip antai visuomenės sąmoningumo ugdymo kampanijos arba atliekų tvarkymo gairių skelbimas. Vienas toks atvejis aprašytas **9 langelyje**.

9 LANGELIS

ILIUSTRATYVUS PAVYZDYS, KAIP VISUOMENĖS SĄMONINGUMO UGDYMAS GALI PADĖTI PASIEKTI GERESNĘ INFRASTRUKTŪRŲ VEIKLOS REZULTATŲ KOKYBĘ

Vieną kompostavimo įmonę Portugalijoje (Lipor) eksploatavo bendrovė, kuri teikė atliekų tvarkymo (atskiro atliekų surinkimo ir apdorojimo) paslaugas aštuonioms savivaldybėms, apimančioms apytiksliai vieną milijoną gyventojų. Kadangi ši įmonė komunikaciją ir didelį dalyvavimo lygį laikė pagrindiniais atliekų tvarkymo sėkmės veiksniais, visa jos veikla buvo susijusi su pastangomis teikti informaciją, ugdyti sąmoningumą ir šviesti visuomenę. Konkrečiai statant kompostavimo įmonę buvo vykdomos komunikacijos ir sąmoningumo ugdymo kampanijos ir buvo taikoma speciali kompostui skirta rinkodaros strategija. Periodiškai buvo atliekamos visuomenės pasitenkinimo apklausos, įdiegtas nemokamas informacijos telefonas bei paskelbtos ir dalinamos atliekų tvarkymo gairės. Visos šios pastangos padėjo pasiekti pakankamą namų ūkių ir verslo subjektų atliekamą biologiškai skaidžių atliekų atskyrimą vietoje, kuris leido gaminti ir pardavinėti aukštos kokybės kompostą (žr. **2 langelį**).

48. Tačiau Audito Rūmai nustatė šiuos faktus:

- a) nė viename įimtą įtrauktame regione atsakingos institucijos nevertino informavimo kampanijų sėkmingumo ir pradžioje nebuvo apibrėžti išmatuojami tikslai;
- b) dviejuose pasirinktuose regionuose Rumunijoje, buvo nustatyta, kad nepaisant keleto sąmoningumo ugdymo kampanijų, beveik visos atskirai surenkamos biologiškai skaidžios atliekos buvo užterštos ir turėjo būti tiesiogiai šalinamos sąvartyne, o ne apdorojamos kompostavimo įmonėje.

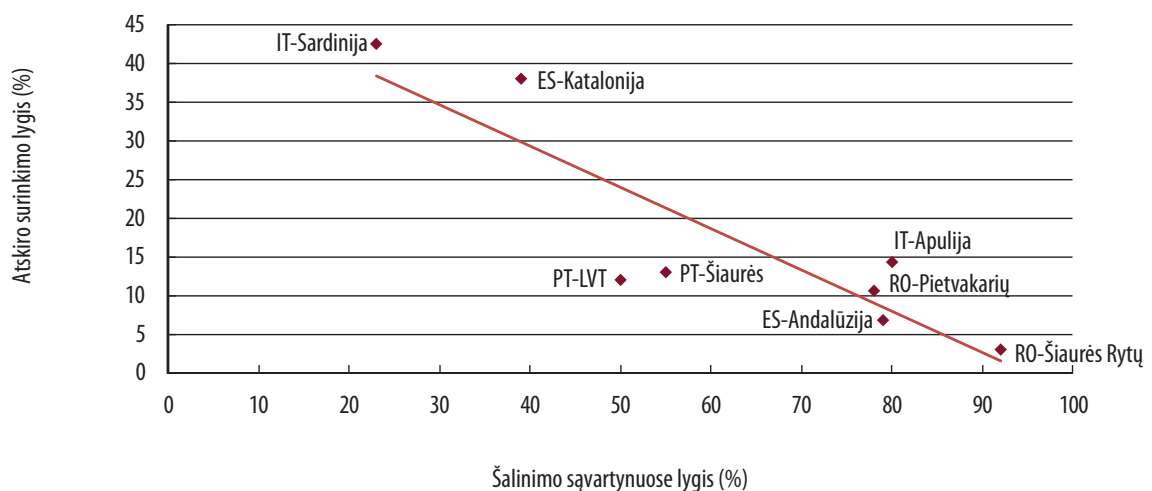
ADMINISTRACINĖS PRIEMONĖS

49. Kaip reikalaujama Aplinkos direktyvoje, aštuoni regionai įgyvendino atliekų apdorojimą atliekančioms įstaigoms skirtų leidimų išdavimo sistemą. Tuo metu, kai buvo atliekamas auditas, atsakingos institucijos buvo įgaliotos atlikti visų infrastruktūrų apžiūras. Tačiau šios apžiūros apsiribojo potencialaus poveikio aplinkai įvertinimu ir neapėmė atliekų tvarkymo įrenginių veiksmingumo aspekto (žr. **6 langelį**).

50. Atskiros atliekų surinkimo srityje Audito Rūmai nustatė, kad jo įgyvendinimas audituotų atliekų tvarkymo infrastruktūrų aptarnaujamuose regionuose ir savivaldybėse reikšmingai skyrėsi. Nors buvo plačiai įgyvendintas atskiras pakuočių atliekų, popieriaus ir kartono bei stiklo surinkimas, kuris prisidėjo prie atliekų rūšiavimo įmonėse nustatytų gerų rezultatų, atskiras biologiškai skaidžių atliekų surinkimas buvo tinkamai įgyvendintas tik dviejuose regionuose. Šie regionai prisidėjo prie ES biologiškai skaidžių atliekų nukreipimo nuo sąvartynų tikslų vykdymo ir jiems pavyko sumažinti šalinamų sąvartyne atliekų kiekį kilogramais vienam gyventojui (žr. 41 ir 42 dalis). Kituose šešiuose regionuose atskiras biologiškai skaidžių atliekų surinkimas daugiausia buvo neįgyvendintas arba neveiksmingas. Todėl vietoje tinkamai neatskirtas mišrias atliekas arba biologiškai skaidžias atliekas apdorojančių kompostavimo įmonių rezultatai buvo prasti.

51. Diagramose parodyta atskiro atliekų surinkimo įgyvendinimo ir sąvartynuose šalinamų atliekų procentinės dalies atvirkštinė priklausomybė (žr. **6 diagramą**).
52. Dėl komposto kokybės standartų Audito Rūmai pažymėjo, kad audito metu keturiuose regionuose nebuvo nustatyta jokių standartų, o likusiuose keturiuose regionuose leistinos sunkiųjų metalų koncentracijos komposte ribos labai reikšmingai skyrėsi ir buvo mažiau griežtos nei ES gairių projekte nustatytos ribos. Tai, kad nebuvo nustatyti kokybės standartai, prisidėjo prie sunkumų, su kuriais susidūrė kompostavimo ir anaerobinio skaidymo įmonės parduodamos savo kompostą.

6 DIAGRAMA

ATSKIRO ATLIEKŲ SURINKIMO IR SĄVARTYNUOSE ŠALINAMŲ ATLIEKŲ PROCENTINĖS DALIES ATVIRKŠTINĖ PRIKLAUSOMYBĖ¹

¹ RO-Šiaurės Rytų ir RO-Pietvakarių regionų atveju šalinimo sąvartynuose lygis buvo apskaičiuotas atsižvelgiant tik į surinktas atliekas.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos ir valstybių narių lygmeniu surinktais duomenimis.

EKONOMINĖS PRIEMONĖS

- 53.** Remdamiesi savivaldybių namų ūkiams nustatytų atliekų tvarkymo tarifų mažiausiai trijose didžiosiose savivaldybėse, kurias aptarnavo kiekviena į imtį įtraukta infrastruktūra, peržiūra, Audito Rūmai nustatė:
- visais atvejais tarifai buvo nustatyto dydžio¹⁹ ir nebuvo pagrįsti „mokėk už tiek, kiek išmeti“ schemomis, kuriomis siekiama laikytis principo „teršėjas moka“ arba sumažinti susidarančias atliekas;
 - kai kurios savivaldybės, nepaisant to, kad jose nebuvo įvesta „mokėk už tiek, kiek išmeti“ schema, taikė atliekų perdirbimą skatinančių elementų turinčius tarifus (žr. **10 langelį**).
- 54.** Kita ekonominė paskata, kuria bandoma pakeisti elgesį, yra savivaldybių²⁰ už toną sąvartyne šalinamų ir / arba sudeginamų atliekų mokamas atliekų šalinimo mokestis, kuris taikomas kartu su įprastais šalinimo sąvartyne ir / arba deginimo mokesčiais. Penki iš aštuonių į imtį įtrauktų regionų įvedė tokį atliekų šalinimo mokestį siekdami skatinti rinktis mažiau aplinkai žalingus atliekų tvarkymo sprendimus. Du regionai, kurie turėjo didžiausią sąvartynų mokesčio lygį, 2009 m. sąvartynuose pašalino mažiausią atliekų procentinę dalį (žr. **7 diagramą**) ir 2000–2009 m. laikotarpiu atliko didžiausius pagerinimus. Siekdami paskatinti atskirą atliekų surinkimą, du regionai susiejo atliekų šalinimo mokesčio dydį su kiekvienoje savivaldybėje pasiektu atskiro atliekų surinkimo lygiu (žr. **11 langelį**).

¹⁹ Tarifai buvo apskaičiuoti remiantis butų arba namų kvadratūra, namų ūkį sudarančių asmenų skaičiumi, geriamo vandens suvartojimu arba šių elementų deriniu, neatsižvelgiant į kiekviename namų ūkyje susidariusių atliekų kiekį.

²⁰ Taip pat privačių gyventojų atliekų šalinimo sąvartynuose atveju.

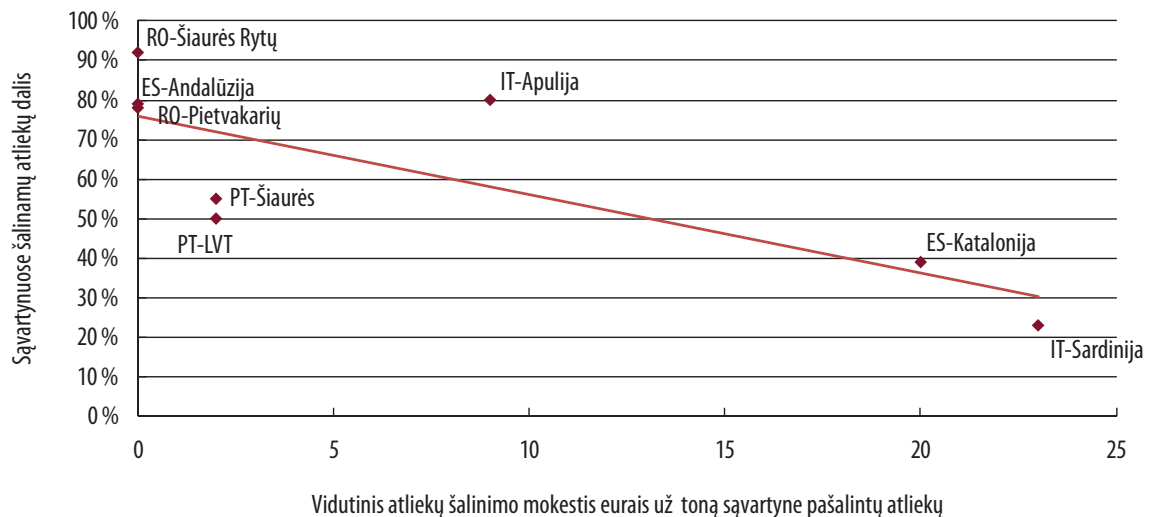
10 LANGELIS

ATLIEKŲ TVARKYMO TARIFŲ, TURINČIŲ ATLIEKŲ PERDIRBIMĄ SKATINANČIŲ ELEMENTŲ, PAVYZDŽIAI

Siekdamos skatinti atliekų perdirbimą, kai kurios savivaldybės Katalonijoje taikė namų ūkių mokamo atliekų tvarkymo tarifo nuolaidas, atsižvelgiant į namuose atliekamą kompostavimą, rinkimo centrų naudojimą arba dalyvavimą sąmoningumo ugdymo kampanijose. Šiose savivaldybėse pasiektas atskiro atliekų surinkimo lygis (39 %) buvo didesnis nei ekonominių paskatų netaikančiose savivaldybėse nustatytas lygis (29 %). Kitos savivaldybės Katalonijoje nustatydamos tarifą atsižvelgė į sąvartynuose šalinamų atliekų dalį ir savivaldybių, kuriose šalinimo sąvartynuose lygiai mažesni, namų ūkiams sudarė geresnes sąlygas.

7 DIAGRAMA

ATLIEKŲ ŠALINIMO MOKESTIS IR 2009 M. SĄVARTYNE PAŠALINTŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PROCENTINĖ DALIS¹

¹ ES-Andalūzijos ir IT-Apulijos duomenys yra susiję su 2008 m. RO-Šiaurės Rytų ir RO-Pietvakarių regionų atveju šalinimo sąvartynuose dalis neapima nesurinktų atliekų.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos ir valstybių narių lygmeniu surinktais duomenimis.

11 LANCELIS

SĄVARTYNE PAŠALINTOMS ARBA SUDEGINTOMS ATLIEKOMS TAIKOMO ATLIEKŲ ŠALINIMO MOKEŠČIO, ATSIŽVELGIANT Į KIEKVIENOJE SAVIVALDYBĖJE PASIEKTĄ ATSKIRO ATLIEKŲ SURINKIMO PROCENTINĘ DALĮ, PAVYZDYS

Siekdama skatinti atskirą atliekų surinkimą vietoje, nuo 2005 m. Sardinija taiko sąvartynuose pašalintoms arba sudegintoms atliekoms skirtą tarifą, kuris pagrįstas kiekvienoje savivaldybėje pasiektu atskiro atliekų surinkimo lygiu. Pavyzdžiui, 2010 m., jei pasiektas atskiro atliekų surinkimo lygis sudarė nuo 50 iki 60 %, buvo taikoma 20 % mokesčio lengvata. Jei atskiras surinkimas viršijo 60 %, savivaldybėms buvo suteikiama 40 % mokesčio lengvata. Tačiau jei atskiras surinkimas buvo mažesnis nei 50 % (arba 40 % priklausomai nuo savivaldybės gyventojų skaičiaus), buvo taikoma 5,16 euro už toną priemoka.

TVIRTINDAMA VEIKSMŲ PROGRAMAS ARBA PROJEKTUS, KOMISIJA NESKATINO ĮGYVENDINTI PAGALBINES PRIEMONES

- 55.** Struktūrinių priemonių finansavimas neturėjo įtakos informavimo, administracinių ir ekonominių pagalbinių priemonių įgyvendinimui. Priimdama sprendimus dėl atliekų tvarkymo infrastruktūrų bendrojo finansavimo, Komisija reikalavo nurodyti tik pagrindinę informaciją apie šias priemones:
- dėl ERPF finansavimo Audito Rūmai pažymėjo, kad devyniose iš 10 pasirinktų veiksmų programų nebuvo pateikta informacijos apie konkrečias administracines priemones ir nebuvo užsiminta apie namų ūkių mokamus atliekų šalinimo mokesčius arba atliekų tvarkymo tarifų tipus (nustatyto dydžio norma arba pagrįstas schemomis „mokėk už tiek, kiek išmeti“);
 - nepaisant to, kad 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu Komisija atskirai vertino ir tvirtino kiekvieną Sanglaudos fondo projektą, Audito Rūmai nustatė, kad Komisijos iš valstybių narių reikalaujamos informacijos apie pagalbines priemones išsamumo lygis iš esmės neužtikrino, kad jos būtų įdiegtos prieš patvirtinant ES finansavimą.
- 56.** Į imtį įtrauktų valstybių narių įgyvendinimo ataskaitose, kurios teikiamos laikantis ES atliekų direktyvose nustatytų reikalavimų, yra skelbiama tam tikra informacija apie šias pagalbines priemones (pavyzdžiui, informacija apie sąvartyno mokesčio taikymą, apžiūras, viešąją informaciją ir kt.). Tačiau Audito Rūmai nenustatė sąsajos tarp Aplinkos generalinio direktorato atliekamo įgyvendinimo ataskaitų vertinimo ir atliekų tvarkymo infrastruktūrų ES finansavimo, už kurį yra atsakingas Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas: valstybės narės, kurios Komisijai ne-teikia ataskaitų arba teikia neišsamias ataskaitas, struktūrinių priemonių finansavimą atliekų tvarkymo infrastruktūroms gauna tomis pačiomis sąlygomis.
- 57.** Tai, kad nebuvo ES finansavimo ir pagalbinių priemonių įdiegimo sąsajos, buvo ypač svarbu įgyvendinant principą „teršėjas moka“, kuris yra vienas iš principų, kuriuo pagrįsta ES aplinkos politika²¹. Šis principas buvo nustatytas 1975 m. Atliekų direktyvoje²². Vėliau jis buvo įtrauktas į kitas konkrečias direktyvas, susijusias su atliekų tvarkymu, kaip antai sąvartynų direktyvą²³. Pagal sanglaudos politikos teisės aktus ir Komisijos vidaus gaires teikiant ES finansinę paramą turėtų būti atsižvelgta į šio principo įgyvendinimą nustatant diferencijuotus paramos lygius²⁴.

²¹ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (suvestinė redakcija) 191 straipsnio 2 dalis.

²² Direktyvos 75/442/EEB 15 straipsnis, Direktyvos 91/156/EEB 15 straipsnis, Direktyvos 2006/12/EB 15 straipsnis ir Direktyvos 2008/98/EB 14 straipsnis.

²³ Direktyvos 1999/31/EB 10 straipsnis.

²⁴ 1999 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/1999, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų, 29 straipsnis: „Fondų įnašas diferencijuojamas taikant „teršėjas moka“ principą.“ 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999, 52 straipsnis: „Fondų parama gali būti koreguojama taikant „teršėjas moka“ principą.“ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 55 straipsnis: „Apskaičiuodama projektų, iš kurių gaunamos pajamos, tinkamas finansuoti išlaidas, vadovaujančioji institucija atsižvelgia į principo „teršėjas moka“ taikymą.“

58. 2000–2006 m. Komisija toliau plėtojo šį diferencijuoto lygio paramos principą techniniame dokumente²⁵, kuriame buvo nustatyta, kad „jei finansuojamame projekte yra taikoma mokėjimo sistema (kaip antai, maži nustatyto dydžio mokesčiai), kuri nėra pagrįsta faktiniu išteklių vartojimu ir kuri neužtikrina būtinų finansinių lėšų, kad būtų galima išlaikyti infrastruktūrą, finansuoti veiklos sąnaudas ir didelę dalį nusidėvėjimo sąnaudų, paramos lygis turėtų būti sumažintas“. Šiais atvejais siūlomas paramos lygis paprastai turėtų būti toks, kaip nurodyta **IV priedo** 5 stulpelyje.
59. Audito Rūmai nustatė, kad nors pasirinktų infrastruktūrų atveju namų ūkiams taikomo atliekų tvarkymo tarifo nepakako finansuoti veiklos ir nusidėvėjimo sąnaudas, Komisija netaikė diferencijuoto paramos lygio principo mažindama bendrojo finansavimo lygį. Todėl beveik visais atvejais patvirtintas bendrojo finansavimo lygis buvo didesnis nei turėjo būti taikomas laikantis diferencijuoto paramos lygio principo (žr. **IV priedą**). Kai kurios savivaldybės namų ūkiams netaikė jokio atliekų tvarkymo tarifo.
60. Savivaldybių namų ūkiams už atliekų tvarkymą taikomi tarifai buvo labai skirtingi net kiekvieno regiono viduje (žr. **3 lentelę**). Skirtumų, kurie kai kuriais atvejais tame pačiame regione sudarė iki 300 %, negalėjo lemti tik skirtingos namų ūkių vidutinės pajamos ir finansinio pajėgumo lygis arba skirtingos atliekų tvarkymo sąnaudos į imtį įtrauktose savivaldybėse.

²⁵ 2000–2006 m. naujas programavimo laikotarpis: 1 techninis dokumentas – Principo „teršėjas moka“ taikymas – Iš struktūrinių fondų, Sanglaudos fondo ir ISPA priemonės finansuojamoms infrastruktūrų operacijoms skirtos Bendrijos paramos lygių diferencijavimas (1999 12 6).

3 LENTELĖ

2009 ARBA 2010 M. ATLIEKŲ TVARKYMO TARIFAI, KURIUOS TURĖJO MOKĖTI NAMŲ ŪKIAI Į IMTĮ ĮTRAUKTOSE SAVIVALDYBĖSE

Regionas	Mažiausias nustatytas tarifas	Didžiausias nustatytas tarifas	Skirtumas, %
ES-Katalonija	40,25 euro namų ūkiui	1166,50 euro namų ūkiui	314 %
IT-Sardinija	1,02 euro už m ² paviršiaus ploto	3,3 euro už m ² paviršiaus ploto	224 %
IT-Apulija	1,57 euro už m ² paviršiaus ploto	2,62 euro už m ² paviršiaus ploto	67 %
ES-Andalūzija	69,60 euro namų ūkiui	94,36 euro namų ūkiui	36 %
PT-Šiaurė	0 eurų	76,20 euro namų ūkiui	-
PT-Lisabona ir Tacho slėnis	0 eurų	70,38 euro namų ūkiui	-
RO-Šiaurės rytai	8,69 euro vienam asmeniui (į imtį įtrauktos infrastruktūros aptarnavo tik vieną savivaldybę)		n. d.
RO-Pietvakariai	16,2 euro vienam asmeniui (į imtį įtrauktos infrastruktūros aptarnavo tik vieną savivaldybę)		n. d.

Šaltinis: Europos Audito Rūmų analizė, remiantis audito metu gautais įrodymais.

NUSTATYTA SU ES ATLIEKŲ REGLAMENTAVIMO PAGRINDU IR ES GAIRĖMIS SUSIJUSIŲ TRŪKUMŲ

- 61.** ES atliekų reglamentavimo pagrindas ir ES gairės gali padėti pasiekti maksimalų ES finansavimo veiksmingumą. Šioje srityje Audito Rūmai nustatė trūkumų.

ES DIREKTYVŲ TIKSLAI NEPAKANKAMAI ORIENTUOTI Į ATLIEKŲ PREVENCIJĄ

- 62.** Atliekų direktyvoje nustatytoje ES atliekų hierarchijoje atliekų prevencija nurodyta kaip pirmasis atliekų tvarkymo sprendimas. Šeštojoje aplinkos veiksmų programoje²⁶ nustatytas bendras tikslas reikšmingai sumažinti susidarančių ir šalinamų atliekų kiekį.
- 63.** Tačiau ES direktyvose nustatyti tikslai yra susiję tik su perdirbimu, utilizavimu ir biologiškai skaidžių atliekų nukreipimu nuo sąvartynų, bet nėra atsižvelgiama į prevenciją arba atliekų mažinimą (žr. 39 dalį).

NEAIŠKI APDOROJIMO PRIEŠ PAŠALINIMĄ SĄVOKA

- 64.** Sąvartynų direktyvą sąvartynuose turėtų būti šalinamos tik atliekos, kurios buvo apdorotos. Tačiau direktyvoje nėra aiškiai nurodyta, ką šis apdorojimas turėtų apimti, ir ar apdorojant turi būti sumažintas sąvartynuose šalinamų atliekų kiekis ar tik jų tūris²⁷.
- 65.** Dėl šio su apdorojimo prieš pašalinimą sąvoka susijusio aiškumo trūkumo nacionaliniu ir / arba regioniniu lygmeniu buvo pasirinktos skirtingos strategijos. Pavyzdžiui, viename įimtį įtrauktame regione daugiausiai dėmesio buvo skiriama mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonėms, kurių veiksmingumas mažinant sąvartynuose šalinamas atliekas nebuvo patenkinamas. Kituose dviejuose regionuose, kai buvo pasiekti dideli atskiro atliekų surinkimo lygiai, buvo laikoma, kad atliekos yra sutvarkytos ir gali būti tiesiogiai gabenamos į sąvartyną (žr. 28 ir 44 dalis).

²⁶ Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl šeštosios Europos Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programos (COM/2001/0031 final).

²⁷ Direktyvos 1999/31/EB 6 straipsnio a punkte nustatyta „mažinti atliekų kiekį arba pavojų žmonių sveikatai ar aplinkai“, o 2 straipsnio h dalyje nustatyta „kad sumažėtų atliekų tūris, pavojingumas, palengvėtų jų tvarkymas ir padidėtų utilizavimo galimybės“.

NĖRA ES KOMPOSTO KOKYBĖS STANDARTŲ

- 66.** ES bendrai finansavo kompostavimo ir anaerobinio skaidymo įmones visuose aštuoniuose įimtį įtrauktuose regionuose. Tačiau tuo metu, kai buvo atliekamas auditas, keturiuose iš peržiūrėtų regionų nebuvo nustatyta jokių komposto kokybės standartų. Likusiuose keturiuose regionuose leistini sunkiųjų metalų koncentracijos lygiai labai skyrėsi (žr. 52 dalį).
- 67.** Tai, kad nacionaliniu / regioniniu lygmeniu nebuvo nustatyti komposto kokybės standartai arba, jei buvo nustatyti, jie labai skyrėsi, trukdė komposto rinkos plėtrai ir dėl to įmonių valdytojams buvo sudėtinga parduoti pagamintą kompostą. ES komposto kokybės standartai nėra nustatyti.

NĖRA ES GAIRIŲ DĖL SU SĄVARTYNŲ UŽDARYMO SĄNAUDOMIS SUSIJUSIOS FINANSINĖS GARANTIJOS

- 68.** Audito Rūmai nustatė, kad šešiuose regionuose, kuriuose buvo įimtį įtraukti sąvartynai, buvo taikomos labai skirtingos finansinės garantijos, užtikrinančios uždarymo ir tolesnės priežiūros sąnaudų apmokėjimą, apskaičiavimo metodikos, pagal kurias tos pačios talpos sąvartynams buvo apskaičiuotos labai skirtingos sumos. Tai rodo, kad kartais jų gali nepakakti, kad būtų apmokėtos visos 30 metų laikotarpiu patirtos sąnaudos, kaip reikalaujama pagal Sąvartynų direktyvą. ES nesuteikė gairių valstybėms narėms, kaip turėtų būti įvertintos uždarymo ir tolesnės priežiūros išlaidos, ir valstybių narių nepaskatino šioje srityje dalintis patirtimi (žr. 33 ir 34 dalis).

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

- 69.** Beveik visuose pasirinktuose regionuose buvo nustatytas tam tikras atliekų tvarkymo pagerėjimas, tačiau komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūroms skirtą struktūrinių priemonių finansavimo veiksmingumą siekiant padėti valstybėms narėms įvykdyti ES atliekų politikos tikslus mažino prastas pagalbinių priemonių įgyvendinimas ir ES taisyklių ir gairių trūkumai. Atlikdama veiksmų programų arba projektų, už kuriuos ji buvo atsakinga, vertinimą Komisija neskatino pagalbinių priemonių įgyvendinimo. Bendrai finansuojamų infrastruktūrų sėkmingumas priklauso nuo to, ar yra įgyvendintas veiksmingas atskiras atliekų surinkimas jų susidarymo vietoje, tačiau dažnai tai nebuvo daroma. Nors visuose įimtį įtrauktuose regionuose buvo nustatytas tam tikras atliekų tvarkymo pagerėjimas, tik 25 % regionų pasiekė ES atliekų politikos tikslus, visų pirma tie regionai, kurie taikė pagalbines priemones.

KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO INFRASTRUKTŪRŲ REZULTATAI

- 70.** Bendrai finansuojamų infrastruktūrų rezultatai labai priklausė nuo atliekų surinkimo strategijų:
- a) atliekų rūšiavimo įmonių, skirtų utilizuoti pakuočių atliekas, kurias jų susidarymo vietoje atskiria namų ūkiai, rezultatai buvo patenkinami (žr. 23 ir 24 dalis);
 - b) kompostavimo ir anaerobinio skaidymo įmonių, kurios apdorojo atskirai surinktas biologiškai skaidžias atliekas (kai jos nebuvo užterštos), bendri rezultatai buvo geresni nei nesurūšiuotas atliekas apdorojančių įmonių, kurių rezultatai buvo nepatenkinami (žr. 25 dalį);
 - c) mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginiai, kurie priėmė susidarymo vietoje nesurūšiuotas atliekas, iš esmės nepadėjo siekti ES atliekų politikos tikslų, kadangi didžioji dalis į įrenginius patenkančių atliekų buvo šalinamos sąvartynuose (žr. 26 ir 27 dalis).
- 71.** Visuose įimtį įtrauktuose sąvartynuose atliekos buvo sukraunamos jų tinkamai arba visiškai neapdorojus, todėl sąvartynuose buvo šalinamos didelį kiekį biologiškai skaidžių medžiagų turinčios atliekos (žr. 28 dalį).

- 72.** Beveik visos audito metu tikrintos infrastruktūros atitiko aplinkosaugos reikalavimus. Tačiau penki iš septynių pasirinktų sąvartynų netaikė pakankamos finansinės garantijos, užtikrinančios uždarymo ir tolesnės priežiūros sąnaudų apmokėjimą. Buvo nustatyta reikšmingų metodikos, skirtos nustatyti reikalingos finansinės garantijos sumą, skirtumų. Dauguma atvejų nustatytų sumų nepakaktų apmokėti visas susijusias sąnaudas (žr. 29–34 dalis).

1 REKOMENDACIJA

- a) **Valstybės narės** turėtų:
- i) pirmenybę teikti atliekų tvarkymo infrastruktūroms, kurios apdoroja anksčiau susidarymo vietoje atskirtas atliekas (įskaitant biologiškai skaidžias atliekas, jei tai ekonomiškai veiksminga);
 - ii) užtikrinti, kad sąvartynuose kraunamos komunalinės atliekos būtų apdorojamos prieš pašalinimą;
 - iii) užtikrinti, kad sąvartynai turėtų uždarymo ir tolesnės priežiūros sąnaudas ne trumpesniu kaip 30 metų laikotarpiu leidžiančią apmokėti finansinę garantiją, kuri būtų apskaičiuojama remiantis tinkama metodika.
- b) **Komisija** ES įnašą turėtų skirti atsižvelgdama į tai, ar valstybės narės įgyvendino šias rekomendacijas.

ES ATLIEKŲ POLITIKOS TIKSLAI REGIONŲ LYGMENIU

- 73.** Audito Rūmai nustatė reikšmingų trūkumų, susijusių su valstybių narių ataskaitų apie ES tikslų vykdymą teikimu, dėl kurių Komisija negalėjo visais atvejais įvertinti, ar valstybių narių pasiekti rezultatai atitiko ES atliekų tikslus. Komisija tikrina gautų duomenų nuoseklumą, bet nevertina jų patikimumo ir neapibendrina informacijos apie ES tikslų pasiekimą regionų lygmeniu (žr. 37 ir 38 dalis).
- 74.** Nors beveik visuose pasirinktuose regionuose buvo nustatytas tam tikras atliekų tvarkymo pagerėjimas:
- a) susidarančios atliekos vienam gyventojui padidėjo šešiuose iš aštuonių į imtį įtrauktų regionų, nepaisant to, kad prevencija yra pagrindinis ES atliekų tvarkymo veiksmų hierarchijos elementas (žr. 39 dalį);
 - b) tik ketvirtadalis į imtį įtrauktų regionų reikšmingai padidino savo atskiro atliekų surinkimo lygį, todėl sumažino savo naudojimąsi sąvartynais ir prisidėjo prie ES tikslų vykdymo (žr. 40–42 dalis);
 - c) atliekos buvo paprastai šalinamos sąvartynuose jų tinkamai neapdorojus arba visiškai neapdorojus (žr. 44 dalį).

2 REKOMENDACIJA

- a) **Valstybės narės** turėtų įdiegti patikimas atliekų tvarkymo duomenų bazes, kad galėtų stebėti savo daromą pažangą siekiant įvykdyti ES atliekų politikos tikslus ir pagrįsti Komisijai teikiamas ataskaitas;
- b) **Komisija** turėtų įvertinti iš valstybių narių gautus duomenis patikimumo atžvilgiu;
- c) **Komisija, Parlamentas ir Taryba** turėtų išnagrinėti galimybę ES finansinę paramą susieti su ES atliekų politikos tikslų pasiekimu.

PRIEMONĖS, KURIOMIS SIEKIAMA MAKSIMALIAI PADIDINTI ES FINANSAVIMO VEIKSMINGUMĄ

- 75.** Maksimalus ES finansavimo veiksmingumas nebuvo pasiektas dėl nepakankamo pagalbinių priemonių įgyvendinimo.
- 76.** Į imtį įtrauktuose regionuose buvo taikomos labai skirtingos pagalbinės informavimo, administracinės ir ekonominės priemonės:
- a) didelis visuomenės sąmoningumo ir noro dalyvauti atliekų tvarkymo schemose lygis gali būti laikomas vienu pagrindinių atliekų tvarkymo infrastruktūrų sėkmingumo veiksnių, ypač namų ūkių atliekų atliekų atskyrimo vietoje atžvilgiu. Nė viename į imtį įtrauktame regione atsakingos institucijos nevertino jų įdiegtų informavimo priemonių rezultatų (žr. 47 ir 48 dalis);
 - b) prie ES nukreipimo nuo sąvartynų tikslų vykdymo prisidėjo tik tie regionai, kurie įgyvendino atskirą biologiškai skaidžių atliekų surinkimą vietoje (žr. 50 ir 51 dalis);
 - c) keturiuose iš aštuonių regionų nebuvo nustatyta jokių komposto kokybės standartų, o likusiuose keturiuose regionuose leistina sunkiųjų metalų koncentracijos riba reikšmingai skyrėsi. Tai prisidėjo prie lėtos kompostavimo ir anaerobinio skaidymo įmonėse pagaminto komposto rinkos plėtros (žr. 52 dalį);
 - d) paaiškėjo, kad tarifais arba atliekų šalinimo mokesčiais pagrįstų ekonominių priemonių įgyvendinimas daro reikšmingą poveikį projektų ir regionų atliekų tvarkymo rezultatams (žr. 53 ir 54 dalis);
 - e) Komisija neskatino įgyvendinti pagalbinių priemonių, visų pirma principo „teršėjas moka“, kadangi nebuvo nustatyta, kad į imtį įtrauktų projektų atveju būtų buvę taikomi diferencijuoti paramos lygiai (žr. 55–60 dalis).

3 REKOMENDACIJA

- a) **Valstybės narės** turėtų:
- i) daugiau dėmesio skirti visuomenės sąmoningumo ir dalyvavimo atliekų tvarkymo schemose didinimui, ypač namų ūkių atliekų atskyrimo vietoje atžvilgiu. Gauti sąmoningumo ugdymo kampanijų ir švietimo strategijų rezultatai turėtų būti sistemingai vertinami;
 - ii) pirmenybę teikti atskiram atliekų surinkimui, įskaitant biologiškai skaidžias atliekas, jei tai ekonomiškai veiksminga, siekiant gauti maksimalius atliekų tvarkymo infrastruktūrų rezultatus ir daryti pažangą vykdant ES atliekų politikos tikslus;
 - iii) atliekų tvarkymo srityje įdiegti ekonomines priemones, skirtas skatinti atliekų prevenciją ir perdirbimą, ypač taikant atliekų šalinimo mokestį, „mokėk už tiek, kiek išmeti“ schemas ir sukuriant kitas namų ūkiams taikomais tarifais pagrįstas paskatas.
- b) **Komisija** turėtų:
- i) ES įnašą skirti atsižvelgdama į tai, ar valstybės narės įgyvendino šias rekomendacijas;
 - ii) dėl principo „teršėjas moka“, tvirtindama veiksmų programas, reikalauti, kad valstybės narės taikytų sumažintus paramos lygius, kai namų ūkiams taikomi atliekų tvarkymo tarifai nepadengia veiklos sąnaudų ir didelės dalies komunalinių atliekų tvarkymo nusidėvėjimo sąnaudų. Komisija turėtų pati laikytis šio principo tvirtindama pagrindinius projektus.

77. ES reglamentavimo pagrindo ir ES gairių tobulinimas gali padėti siekti maksimalaus struktūrinių priemonių finansavimo, skirto komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūroms, veiksmingumo. Audito Rūmai nustatė, kad:

- a) ES atliekų direktyvose mažai dėmesio skiriama atliekų prevencijai, nepaisant to, kad pagal Atliekų direktyvą prevencija yra pirmasis atliekų tvarkymo sprendimas (žr. 62 ir 63 dalis);
- b) nebuvo aiški apdorojimo prieš pašalinimą sąvoka ir todėl nacionaliniu ir / arba regioniniu lygmeniu buvo pasirinktos skirtingos strategijos (žr. 64 ir 65 dalis);
- c) nebuvo parengti ES komposto kokybės standartai, nepaisant to, kad valstybių narių lygmeniu nustatyti standartai buvo nenuoseklūs arba jų nebuvo, o tai trukdė plėtoti komposto rinkai (žr. 66 ir 67 dalis);
- d) nebuvo parengtos gairės dėl metodikos, skirtos įvertinti sąvartynų uždarymo ir tolesnės priežiūros sąnaudas (žr. 68 dalį).

4 REKOMENDACIJA

Komisija turėtų:

- a) pasiūlyti atliekų prevencijos tikslus remiantis ES atliekų hierarchijos piramide;
- b) patikslinti Sąvartynų direktyvoje vartojamą apdorojimo prieš pašalinimą sąvoką, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės taikytų nuoseklų metodą;
- c) išnagrinėti galimybę su valstybėmis narėmis parengti ES komposto kokybės standartus, siekiant paskatinti komposto rinkos plėtrą;
- d) suteikti tinkamas gaires ir skleisti geriausios praktikos pavyzdžius, susijusius su metodika, skirta įvertinti sąvartynų uždarymo ir tolesnės priežiūros sąnaudas, kurias turi dengti finansinė garantija.

Šią ataskaitą priėmė II kolegija, vadovaujama Audito Rūmų nario Harald NOACK, 2012 m. spalio 24 d. Liuksemburge įvykusiame posėdyje.

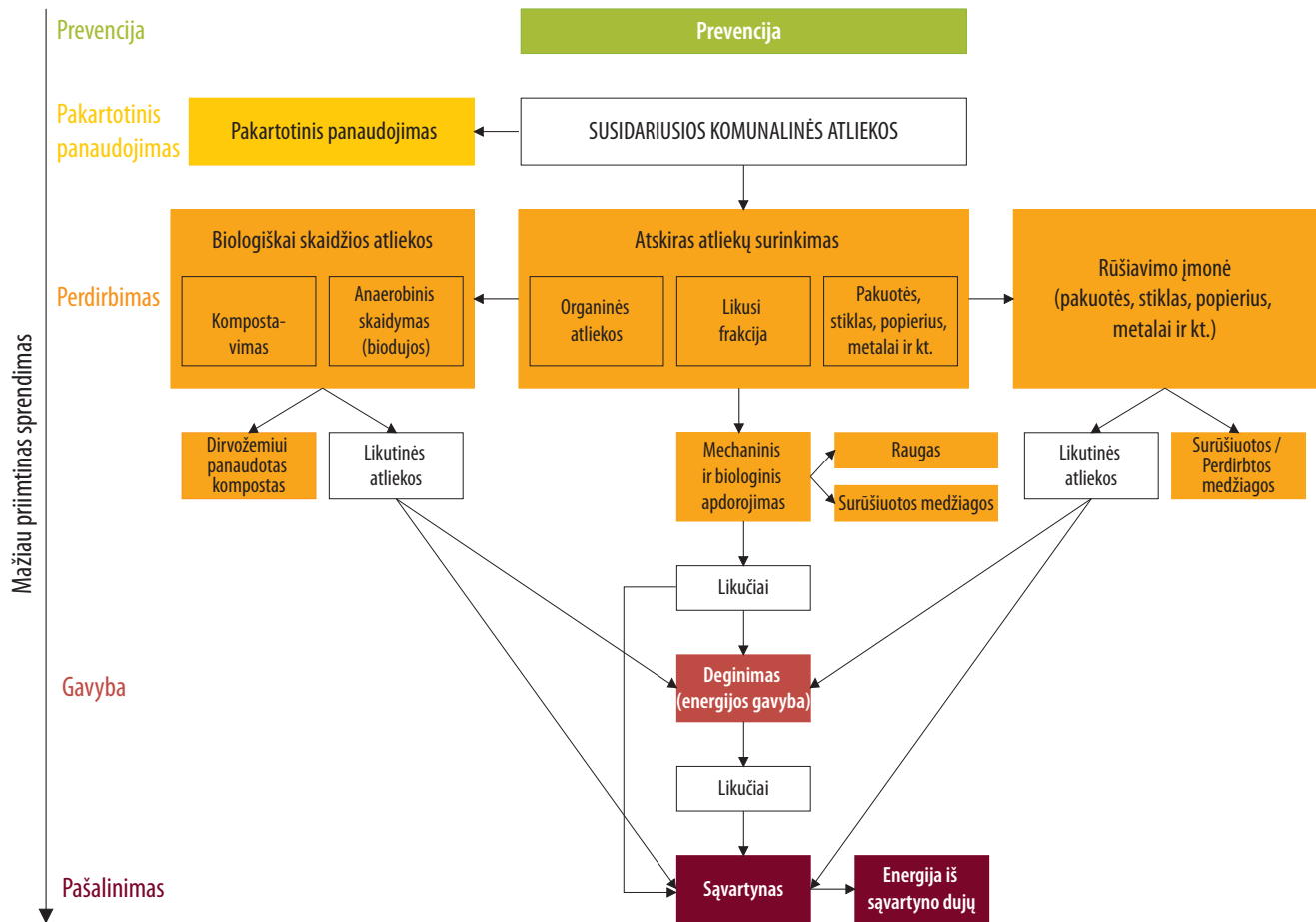
Audito Rūmų vardu

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Pirmininkas

I PRIEDAS

ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMA NUO ATLIEKŲ ŠALTINIO IKI GALUTINIO PAŠALINIMO

Papildomos pastabos prie diagramos

Pagal Atliekų direktyvą,

Prevencija: priemonės, kurių imamasi prieš medžiagai ar produktui virstant atliekomis ir kurios sumažina: atliekų kiekį, susidariusių atliekų neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai arba žalingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose.pagal

Pakartotinis naudojimas: operacija, kurios metu produktai ar sudėtinės dalys, kurie nėra atliekos, vėl naudojami tam pačiam tikslui, kuriam buvo sukurti.

Perdirbimas: bet kokia utilizavimo operacija, kuria atliekų medžiagos perdirbamos į produktus ar medžiagas, panaudojamas pirminiais ar kitais tikslais. Ji apima biologiškai skaidžių medžiagų perdirbimą, tačiau neapima energijos gavybos ir perdirbimo į medžiagas, kurios turi būti naudojamos kaip kuras ar užpildymo operacijoms.

Utilizavimas: bet kokia operacija, kurios pagrindinis rezultatas yra atliekų panaudojimas naudingu tikslu, pakeičiant jomis kitas medžiagas, kurios priešingu atveju būtų buvusios panaudotos konkrečiai funkcijai atlikti, arba kurios rezultatas yra tai, kad atliekos parengiamos tai funkcijai atlikti, įmonėje ar visoje ekonomikoje.

Šalinimas: operacija, kuri nėra utilizavimas, net kai tokios operacijos šalutinis rezultatas yra medžiagų arba energijos išgavimas.

II PRIEDAS

ATLIEKŲ TVARKYMO PROJEKTAMS SKIRTA STRUKTŪRINIŲ PRIEMONIŲ PARAMA

2000–2006 M. PROGRAMAVIMO LAIKOTARPIS					
Valstybė narė	Sanglaudos fondas (komunalinės ir pramonės atliekos)	Sanglaudos fondas (aplinkosauga, su- sijusi su atliekomis)	ERPF	IŠ VISO	Iš viso, %
Ispanija	1 393 087 080	75 120 816	220 099 852	1 688 307 748	36,78
Graikija	365 649 728	0	297 647 168	663 296 896	14,45
Portugalija	385 910 757	8 908 090	51 652 744	446 471 591	9,73
Italija	0	0	313 677 576	313 677 576	6,83
Vengrija	176 848 871	27 958 830	15 167 782	219 975 483	4,79
Vokietija	0	0	197 557 502	197 557 502	4,30
Lenkija	74 031 202	29 438 760	91 424 570	194 894 532	4,25
Lietuva	90 372 374	16 563 950	1 446 008	108 382 332	2,36
Rumunija	0	107 489 325	0	107 489 325	2,34
Prancūzija	0	0	103 931 777	103 931 777	2,26
Airija	6 903 275	0	80 617 000	87 520 275	1,91
Slovėnija	62 572 651	20 331 730	0	82 904 381	1,81
Čekijos Respublika	47 345 000	0	16 328 485	63 673 485	1,39
Latvija	32 405 111	22 928 732	7 538 163	62 872 006	1,37
ES tarpvalstybinis bendradarbiavimas	0	0	56 691 788	56 691 788	1,24
Bulgarija	0	51 800 193	0	51 800 193	1,13
Kipras	0	28 722 415	0	28 722 415	0,63
Estija	23 096 673	0	2 389 009	25 485 682	0,56
Slovakija	0	0	22 870 561	22 870 561	0,50
Jungtinė Karalystė	0	0	16 864 095	16 864 095	0,37
Malta	11 723 250	0	3 166 065	14 889 315	0,32
ES tarpregioninis bendradarbiavimas	0	0	13 985 683	13 985 683	0,30
Suomija	0	0	6 222 300	6 222 300	0,14
Belgija	0	0	5 706 707	5 706 707	0,12
Nyderlandai	0	0	5 680 360	5 680 360	0,12
Danija	0	0	0	0	0
Liuksemburgas	0	0	0	0	0
Austrija	0	0	0	0	0
Švedija	0	0	0	0	0
IŠ VISO ES	2 669 945 972	389 262 841	1 530 665 195	4 589 874 008	100,00

Šaltinis: Europos Komisija.

2007–2013 M. PROGRAMAVIMO LAIKOTARPIS		
Valstybė narė	ES numatyta suma	Iš viso, %
Lenkija	1 311 253 636	21,01
Rumunija	792 840 872	12,71
Čekijos Respublika	520 258 572	8,34
Ispanija	462 015 554	7,40
Graikija	432 176 450	6,93
Slovakija	368 600 000	5,91
Vengrija	366 500 000	5,87
Italija	338 072 531	5,42
Bulgarija	300 521 138	4,82
Lietuva	278 995 046	4,47
Portugalija	224 088 076	3,59
Slovėnija	205 568 426	3,29
Prancūzija	134 470 000	2,16
Latvija	129 500 000	2,08
Kipras	125 495 000	2,01
Estija	70 302 813	1,13
Malta	55 250 000	0,89
Vokietija	47 745 110	0,77
ES tarpvalstybinis bendradarbiavimas	47 890 793	0,77
Jungtinė Karalystė	20 230 668	0,32
Airija	3 000 000	0,05
Belgija	2 382 219	0,04
Nyderlandai	2 667 500	0,04
IŠ VISO	6 239 824 404	100,00

Šaltinis: Europos Komisija.

III PRIEDAS

AUDITUI PASIRINKTŲ INFRASTRUKTŪRŲ SĄRAŠAS

Regionas (valstybė narė)	Projekto pavadinimas	Atliekų tvarkymo infrastruktūros tipas	ES fondas
Katalonija (Ispanija)	Mechaninio ir biologinio apdorojimo įmonė (Sant Adrià de Besòs)	Mechaninis ir biologinis valymas	Sanglaudos fondas
Katalonija (Ispanija)	Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrų Katalonijoje statyba ir pritaikymas (17 projektas – Sąvartyno Alt Empordà plėtra ir pritaikymas)	Sąvartynas	Sanglaudos fondas
Katalonija (Ispanija)	Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrų Katalonijoje statyba ir pritaikymas (18 projektas – Kompostavimo įmonė Gironés)	Kompostavimo įmonė	Sanglaudos fondas
Sardinija (Italija)	Įmonė, skirta gaminti kokybišką kompostą (Serramanna)	Kompostavimo įmonė	ERPF (Sardinijos VP)
Sardinija (Italija)	Anaerobinio skaidymo įmonė (Vilaçidre)	Mechaninis ir biologinis valymas	ERPF (Sardinijos VP)
Sardinija (Italija)	Įmonė, skirta atlikti atranką, stabilizuoti ir gaminti iš atliekų išgaunamą kurą (Olbijoje)	Mechaninis ir biologinis valymas	ERPF (Sardinijos VP)
Apulija (Italija)	Biologinio stabilizavimo ir kompostavimo įmonė Čerinjoloje	Mechaninis ir biologinis valymas	ERPF (Apulijos VP)
Apulija (Italija)	Sąvartynas (Cavallino)	Sąvartynas	ERPF (Apulijos VP)
Apulija (Italija)	Biologinio stabilizavimo įmonė (Cavallino)	Mechaninis ir biologinis valymas	ERPF (Apulijos VP)
Apulija (Italija)	Aplinkos apsauga ir atkūrimas plėtojant komunalinių atliekų tvarkymo ciklą (Brindizyje)	Audito metu projektas nebuvo vykdomas	ERPF (Apulijos VP)
Andalūzija (Ispanija)	Pakuočių ir pakuočių atliekų utilizavimo įmonė integruotame centre, skirtame komunalinių kietųjų atliekų apdorojimui Monte Marta - Cónica (Sevilijoje)	Atliekų rūšiavimo įmonė	Sanglaudos fondas
Andalūzija (Ispanija)	Utilizavimo ir kompostavimo įmonė (Linarese)	Mechaninis ir biologinis valymas	Sanglaudos fondas
Andalūzija (Ispanija)	Įrengimas, uždarymas ir naujo sąvartyno segmento statyba komunalinėms kietosioms atliekoms skirtame sąvartyne, Guadiel (Linarese)	Sąvartynas	Sanglaudos fondas
Lisabona ir Tacho slėnis (Portugalija)	Atliekų rūšiavimo įmonė, Resitejo	Atliekų rūšiavimo įmonė	ERPF (Lisabonos ir Tacho slėnio VP)
Lisabona ir Tacho slėnis (Portugalija)	Organinių medžiagų utilizavimo įmonės (Valorsul) statyba	Anaerobinio skaidymo įmonė	Sanglaudos fondas
Šiaurės (Portugalija)	Keleto savivaldybių komunalinių kietųjų atliekų utilizavimo ir apdorojimo sistema (Vale do Douro Sul, Residouro)	Atliekų rūšiavimo įmonė	ERPF (Šiaurės VP)
Šiaurės (Portugalija)	Keleto savivaldybių komunalinių kietųjų atliekų utilizavimo ir apdorojimo sistema (Vale do Douro Sul, Residouro)	Sąvartynas	ERPF (Šiaurės VP)
Šiaurės (Portugalija)	Aplinkos atkūrimas komunalinių kietųjų atliekų apdorojimo įmonėje (Vale do Ave)	Kompostavimo įmonė	ERPF (Šiaurės VP)

Regionas (valstybė narė)	Projekto pavadinimas	Atliekų tvarkymo infrastruktūros tipas	ES fondas
Šiaurės (Portugalija)	LIPOR atliekamas integruotas kietųjų atliekų tvarkymas – organinių atliekų utilizavimo įmonė	Kompostavimo įmonė	Sanglaudos fondas
Šiaurės (Portugalija)	Keleto savivaldybių komunalinių kietųjų atliekų utilizavimo ir apdorojimo sistema (Baixo Tâmega)	Atliekų rūšiavimo įmonė	Sanglaudos fondas
Šiaurės (Portugalija)	Keleto savivaldybių komunalinių kietųjų atliekų utilizavimo ir apdorojimo sistema (Baixo Tâmega)	Sąvartynas	Sanglaudos fondas
Šiaurės Rytų (Rumunija)	Piatra Niamco atliekų tvarkymo programa	Kompostavimo įmonė	Sanglaudos fondas (įskaitant buvusią ISPA priemonę)
Šiaurės Rytų (Rumunija)	Piatra Niamco atliekų tvarkymo programa	Atliekų rūšiavimo įmonė	Sanglaudos fondas (įskaitant buvusią ISPA priemonę)
Šiaurės Rytų (Rumunija)	Piatra Niamco atliekų tvarkymo programa	Sąvartynas	Sanglaudos fondas (įskaitant buvusią ISPA priemonę)
Pietvakarių (Rumunija)	Integruota komunalinių atliekų tvarkymo sistema (Rimniku Vilčoje)	Kompostavimo įmonė	Sanglaudos fondas (įskaitant buvusią ISPA priemonę)
Pietvakarių (Rumunija)	Integruota komunalinių atliekų tvarkymo sistema (Rimniku Vilčoje)	Sąvartynas	Sanglaudos fondas (įskaitant buvusią ISPA priemonę)
Peržiūrėtos papildomos ERPF veiksmų programos, kurių infrastruktūros nebuvo audituotos			
Katalonija (Ispanija)	2000–2006 m. Katalonijos bendrasis programavimo dokumentas		
Andalūzija (Ispanija)	2000–2006 m. Andalūzijos veiksmų programa		
Kastilija ir La Manča (Ispanija)	2000–2006 m. Kastilijos ir La Mančos veiksmų programa		
Madrido bendruomenė (Ispanija)	2000–2006 m. Madrido bendruomenės bendrasis programavimo dokumentas		
Madeira (Portugalija)	2000–2006 m. Madeiros veiksmų programa		
Sicilija (Italija)	2000–2006 m. Sicilijos veiksmų programa		

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

IV PRIEDAS

SUTEIKTOS PARAMOS LYGIAI, PALYGINTI SU LYGIAIS, KURIE YRA NUSTATYTI, ATSIŽVELGIANT Į NAMŲ ŪKIŲ FINANSUOJAMŲ VEIKLOS SĄNAUDŲ LYGĮ

Infrastruktūra	Visų sąnaudų padengimo taikant tarifus lygis	Veiklos sąnaudų padengimo taikant tarifus lygis	Taikytas paramos lygis	Siūlomas paramos lygis, kuris turėtų būti taikomas ³	Referenciniai metai
ES-CA1	40 %	42 %	80 %	50 %	2010
ES-CA2	56 %	59 %	80 %	50 %	2010
ES-CA3	76 %	80 %	80 %	50 %	2010
IT-SA1	78 %	84 %	50 %	40 %	2009
IT-SA2	77 %	83 %	50 %	40 %	2009
IT-SA3	78 %	84 %	50 %	40 %	2009
IT-PU1	96 %	100 %	50 %	40 %	2009
IT-PU2 ir 3	85 %	91 %	50 %	40 %	2009
IT-PU4	N. d. Audito vizito metu projektas nebuvo vykdomas.				
ES-AN1	N. d. Atliekų rūšiavimo įmonės veiklos ir nusidėvėjimo sąnaudas padengia į rinką pakuotes pateikusių įmonių.				
ES-AN2 ir 3	83 %	88 %	80 %	50 %	2009
PT-LVT1	55 %	66 %	75 %	50 %	2010
PT-LVT2 ¹	0 %	0 %	50 %	50 %	2010
PT-NO1 ir 2	27 %	33 %	75 %	50 %	2010
PT-NO3	73 %	88 %	75 %	50 %	2010
PT-NO4	68 %	82 %	50 %	50 %	2010
PT-NO5 ir 6	24 %	29 %	85 %	50 %	2010
RO-PN1, 2 ir 3	N. d.	73 %	75 %	50 %	2010
RO-RV1 ir 2	N. d.	89 % ²	75 %	50 %	2010

¹ Informacija Audito Rūmams buvo pateikta tik apie dvi iš trijų savivaldybių, apie kurias buvo užklausta.

² Neįskaitant sąvartyno ir kompostavimo įmonės veiklos sąnaudų.

³ Remiantis 1 techniniu dokumentu – Principo „teršėjas moka“ taikymas – Iš struktūrinių fondų, Sanglaudos fondo ir ISPA priemonės finansuojamoms infrastruktūrų operacijoms skirtos Bendrijos paramos lygių diferencijavimas (1999 12 6). Šiame dokumente pasiūlyti paramos lygiai, kurie turėtų būti taikomi.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos ir valstybių narių lygmeniu surinktais duomenimis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

SANTRAUKA

III.

Vykdamy projektus, bendrai finansuojamus sanglaudos politikos lėšomis, Komisija nebuvo įgaliota tikrinti atliekų tvarkymo planų tinkamumo ir jų iš esmės vertinti arba reikalauti įtraukti pagalbines priemones.

Tuo metu, kai projektai buvo tvirtinami ir įgyvendinami, atskiras atliekų surinkimas pagal ES teisės aktus nebuvo privalomas.

Komisija pasiūlė *ex ante* sąlygas 2014–2020 m. sanglaudos politikai.

III. a)

Komisija pripažįsta, kad problemos, susijusios su apdorojimo sąvoka ir uždarymo bei tolesnės priežiūros sąnaudomis, yra sisteminio pobūdžio ir turi būti sprendžiamos globaliai; tuo remiantis atitinkamai bus toliau plėtojama teismo praktika ir vyks techninės diskusijos.

Pagal Efektyvaus išteklių naudojimo Europos planą (COM (2011) 571 galutinis), Komisija plėtos politiką, kuria siekiama mažinti atliekų vežimą į sąvartynus ir tuo pačiu didinti perdirbimo lygį. Todėl ekonominių priemonių, pvz., sąvartyno mokesčio, „mokėjimo už išmestų šiukšlių kiekį“ schemų, susijusių su atskiru atliekų surinkimu, įgyvendinimas yra laikomas būtinu.

III. b)

Po Audito Rūmų tikrinto laikotarpio pagerėjo duomenų apie atliekas rinkimas ir vertinimas.

Kalbant apie komunalines atliekas, nuo 1995 m. Komisija įvedė duomenų rinkimo ir rengimo nacionaliniu lygmeniu savanoriškais pagrindais sistemą, o oficialiems statistiniams duomenims taiko kokybės sistemą. Nuo 2010 m. Komisija įvedė savanorišką regioninio lygmens statistinių duomenų teikimo sistemą.

Audito Rūmų stebėtu laikotarpiu (2000–2009 m.) 16-oje valstybių narių vienam žmogui tenkantis komunalinių atliekų kiekis padidėjo, devyniose sumažėjo, dvejose liko toks pat.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

III. c)

Kalbant apie atliekų tvarkymą, 2014–2020 m. *ex ante* sąlygoje buvo pasiūlytas vienas kriterijus, pagal kurį reikalaujama, kad valstybės narės pateiktų atliekų tvarkymo planus, atitinkančius 2008 m. Pagrindų direktyvos dėl atliekų reikalavimus, kad valstybės narės nebegalėtų teikti neišsamų ataskaitų ir tuo pačiu metu naudotis struktūrinėmis priemonėmis.

IV. a)

Ex-ante sąlyga, susijusi su Pagrindų direktyvos dėl atliekų nuostatomis, įtraukta į Komisijos siūlomą 2014–2020 m. programavimo laikotarpio Bendrą nuostatų reglamentą.

IV. b)

Komisija palaiko šią rekomendaciją ir skatina valstybes narės kurti viešas atliekų tvarkymo duomenų bases. Struktūra pateikiama Komisijos pasiūlymu dėl bendros informacijos apie aplinką sistemos (BIAS)².

IV. c)

Nuo 2015 m. atskiras atliekų surinkimas taps teisiškai privalomas įvairiems atliekų srautams (išskyrus biologiškai skaidžias atliekas).

Pagal Efektyvaus išteklių naudojimo Europos planą (COM (2011) 571 galutinis) Komisija plėtos politiką, kuria siekiama mažinti atliekų vežimą į sąvartynus ir tuo pačiu didinti perdirbimo lygį. Todėl ekonominių priemonių, pvz., sąvartyno mokesčio, „mokėjimo už išmestų šiukšlių kiekį“ schemų, susijusių su atskiru atliekų surinkimu, įgyvendinimas yra laikomas būtinu.

Komisija pasiūlė *ex ante* sąlygas 2014–2020 m. sanglaudos politikai. Kalbant apie atliekų tvarkymą, pagal vieną atliekų sąlygos kriterijų reikalaujama, kad valstybės narės parengtų atliekų prevencijos planus kaip reikalaujama 2008 m. Pagrindų direktyvos dėl atliekų 29 straipsniu.

Projektams, iš kurių gaunamos pajamos, Komisija šiuo metu taiko principą „teršėjas moka“ ir sumažintas pagalbos normas, laikydamosi visapusiško požiūrio, kuriuo atsižvelgiama į finansinį pajėgumą ir efektyvumą.

IV. d)

Galiojančioje Pagrindų direktyvoje dėl atliekų 2008/98/EB nustatyti teisiškai privalomi reikalavimai, susiję su atliekų tvarkymo hierarchija, atskiru atliekų surinkimu, perdirbimo tikslais, atliekų tvarkymo planais ir atliekų prevencijos programomis.

2012 m. birželio mėn. Komisija paskelbė pagrindinių šios direktyvos reikalavimų gaires³.

Vykdam 2014 m. numatomą Pagrindų direktyvos dėl atliekų peržiūrą didžiausias dėmesys turėtų būti skirtas 2020 m. atliekų prevencijos tikslams, taip pat 2020 m. perdirbimo tikslų peržiūrai. Tai bus susiję su Sąvartynų direktyvos biologiškai skaidžių atliekų nukreipimo tikslų peržiūra siekiant išvengti perdirbamų atliekų vežimo į sąvartynus, taip pat numatyta 2014 m.

Šiuo metu Komisija svarsto biologiškai skaidžių atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijus. Tai turėtų paremti patvirtintos kokybės komposto gamybą.

¹ COM(2011) 615 galutinis / 2, 2011 10 6, su pakeitimais, padarytais 2012 3 14 ir 2012 9 11.

² <http://ec.europa.eu/environment/seis/>

³ http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/pdf/guidance_doc.pdf

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

7.

Palyginti su 1975 m. Pagrindų direktyva dėl atliekų, 2008 m. Pagrindų direktyva dėl atliekų **sustiprinama** atliekų hierarchija ir principas „teršėjas moka“.

10. Bendras Komisijos atsakymas į 10 ir 11 pastabas

ES finansavimas yra dviejų pagrindinių tipų: Europos Komisijos centralizuotai ir tiesiogiai valdomos lėšos, pvz., moksliniams tyrimams, ir lėšos, kurias bendrai valdo ES ir valstybės narės, pvz., struktūriniai fondai ir Sanglaudos fondas. Bendrai valdomomis lėšomis valstybės narės įgyvendina programas nacionaliniu lygmeniu. Valstybės narės skiria šia lėšas galutiniams gavėjams (pvz. įmonėms, ūkininkams, savivaldybėms ir t.t.). Valstybei narei tenka pirminė atsakomybė už reglamentų reikalavimus atitinkančios valdymo ir kontrolės sistemos sukūrimą, šios sistemos efektyvaus veikimo užtikrinimą, taip pat už tai, kad būtų užkirstas kelias pažeidimams arba jie būtų atskleisti ir ištaisyti. Komisija atlieka prižiūrėtojo vaidmenį įsitikindama, kad susitarimai, kuriais grindžiama valdymo ir kontrolės sistema, atitinka reikalavimus. Tuo tikslu ji tikrina, ar sistema efektyviai veikia ir, kai reikia, atlieka finansines pataisas.

Už ERPF projektų atranką, įgyvendinimą ir stebėseną visų pirma atsakingos valstybės narės.

AUDITO APIMTIS IR METODAS

17.

Viena iš imties šalių – Rumunija – nebuvo ES narė 2000–2006 m. laikotarpiu; ja tapo tik nuo 2007 m. ISPA reglamentas buvo taikomas narystei besirengiančioms šalims.

PASTABOS

Bendras atsakymas į 20 ir 21 pastabas

Visi dvidešimt šeši atrinkti projektai buvo bendrai finansuojami 2000–2006 m. laikotarpiu; penki buvo bendrai finansuojami iš ISPA lėšų, dešimt – iš Sanglaudos fondo, likę – iš ERPF, bet ne kaip didelės apimties projektai, todėl Komisijos tarnybos nevykdė jų *ex-ante* įvertinimo. Šiuose projektuose pagal bendro valdymo principus nacionalinės valdymo institucijos yra atsakingos už paraiškų dotacijoms gauti vertinimą, sprendimą dėl dotacijos sumos ir tolesnį projekto įgyvendinimo stebėjimą.

24.

Kai kurių rūšiavimo įmonių pajėgumų viršijimas kartais taip pat siejamas su dideliais ir netikėtais ekonominės veiklos ir žmonių elgesio pokyčiais atliekų rūšiavimo srityje, kurių negalima iš anksto numatyti.

25. a)

Kaip paaiškinta atsakyme į 24 pastabą, surenkamų atliekų sudėtį sunku numatyti. Tai savo ruožtu turi įtakos komposto gamybos veiksmingumui. Tačiau veiksmingumą reikėtų vertinti plačiu mastu: pavyzdžiui, viename projekte dalyvaujanti valstybė narė pareiškė, kad dėl didesnio atliekų biologinio skaidumo sumažėjo gaminamo komposto kiekis, tačiau buvo pagaminta biodujų.

25. b)

Komisija nurodo savo atsakymą į 24 pastabą.

Vykdydamos projekto baigimo procedūras, Komisijos tarnybos ISPA ir Sanglaudos fondo finansuojamų projektų tikslų įgyvendinimą lygina su tikslais (nustatytais Komisijos sprendimu).

Komisijos tarnybos atkreipė dėmesį į Audito Rūmų pastabą ir į ją atsižvelgs vykdydamos projekto baigimo procedūrą, kai bus tikrinama valstybės narės pateikta informacija.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

25. c)

Valstybės narės neturi ES teisinių įsipareigojimų nustatyti komposto standartus, nes įstatymų leidėjas jų nenurodė.

ES darnųjų standartų kompostui nėra. Žr. 2010 m. Komisijos komunikatą dėl tolimesnių Europos Sąjungos biologinių atliekų tvarkymo veiksmų, COM(2010) 235 galutinis: <http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/developments.htm>. Konkrečiau, Komisija svarsto biologiškai skaidžių atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijus⁴.

25. d)

Dėl dviejų projektų, kurie vykdomi ne pilnu pajėgumu, Komisijos tarnybos įsidėmėjo Audito Rūmų pastabą ir į ją atsižvelgs vykdydamos projekto baigimo procedūrą, kai bus tikrinama valstybės narės pateikta informacija.

Pajėgumų viršijimas yra labai nedidelis vienu iš minėtų atveju. Be to, valstybė narė pranešė Komisijai, kad dabartiniuose planuose numatyta įrengti naują kompostavimo įmonę, kuri atitiktų regiono poreikius. Antruoju atveju, nepaisant įmonės pajėgumų padidinimo, atliekų susidaro daugiau.

26.

ES bendrai finansuojamų veiksmų tvarumas yra esminis ES pagalbos principas. Valstybės narės turi garantuoti, kad projektai būtų veikiantys, naudingi ir atitiktų ES politiką:

- Užbaigdamas ERPF programas kartu su baigimo dokumentais valstybės narės turi pateikti Komisijai nebaigtų arba neveikiančių projektų sąrašą ir turi ne vėliau kaip per dvejus metus (2012 12 31) pateikti informaciją apie tų projektų baigimą. Jeigu iki to laiko projektai nebus užbaigti, Komisija užtikrins, kad valstybė narė susigrąžintų susijusias lėšas, arba atliks finansines pataisas.
- Iš Sanglaudos fondo finansuojamų projektų atveju baigimo procesas reikalauja, kad apie investiciją būtų informuojama galutinėje ataskaitoje, į kurią įtrauktas pradinis vertinimas, ar bus pasiekta rezultatų, kurių tikėtasi. Per trejus metus nuo galutinio Komisijos mokėjimo atsakingos valstybės narės valdžios institucijos turi pateikti visus projekto išlaidas patvirtinančius dokumentus ir čekius.

Apulijoje esantis projektas yra įtrauktas į neužbaigtų ir neveikiančių projektų sąrašą. Be to, vykdydama Komisijos prašymą pateikti informaciją, Apulijos 2000–2006 m. veiklos programos valdymo institucija 2012 m. kovo 12 d. informavo Komisijos tarnybas, kad sutartis dėl projekto IT-PU4 vykdymo per tą laiką buvo pasirašyta ir įsigaliojo 2012 m. liepos 20 d.

27. b)

Anot valstybės narės, projekto tikslas buvo ne komposto, bet stabilizuotų atliekų arba netinkamo naudoti komposto (atliekų) gamyba. Turint omenyje įmonės struktūrą, projektui buvo suteiktas leidimas gaminti kokybišką kompostą (antrinę žaliavą) ne pramoniniu mastu, o tik eksperimento tvarka; taip buvo ir Audito Rūmų patikrinimo vietoje metu. Todėl nesitikima, kad pagamintos atliekos atitiktų Italijos teisinius reikalavimus trąšoms.

⁴ Šiame komunikate daroma išvada, kad „Turėtų būti nustatyti komposto ir atliekų pūdymo liekanų standartai siekiant sudaryti sąlygas jų laisvai apyvartai vidaus rinkoje ir leisti juos naudoti neatliekant tolesnės dirvožemio, kuriam jis naudojamas, stebėjimo ir kontrolės.“ (p. 7) Veiksmingiausias būdas tokiems standartams nustatyti pagal PDA galėtų būti procedūra, pagal kurią nustatoma, nuo kada atliekos nebelaikomos atliekomis. Komisija pradeda darbą, kurio tikslas – įvertinti techninį galimo pasiūlymo pagrindą. Rengiami komposto standartai, atsižvelgiant į kriterijus, pagal kuriuos atliekos nebelaikomos atliekomis (rengiami techninių dokumentų projektai, kurie, jei reikės, bus priimti 2013 m.). Daugiau informacijos apie naujausius įvykius žr. <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/waste/index.html>

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4 langelis. Pirma pastraipa

Komisijos tarnybos atkreipė dėmesį į Audito Rūmų pastabą dėl šių keturių įmonių ir į ją atsižvelgs, vykdydamos projekto baigimo procedūras, kai bus tikrinama valstybių narių pateikta informacija (taip pat žr. 26 pastabą).

4 langelis. Trečia pastraipa

Atsakydama į Audito Rūmų pastabą dėl Linareso rūšiavimo ir kompostavimo įmonės Ispanijoje, valstybė narė nurodė, kad tikslai buvo prastai įgyvendinami *inter alia* dėl techninių problemų, kurias sukėlė hidrologinės sąlygos. Kompostavimo procesas buvo sustabdytas siekiant pastatyti įrangą hidrologinėms sąlygoms kontroliuoti. Šis faktas taip pat turėjo įtakos atliekų, kurias teko išvežti į sąvartyną, kiekiui. Pasak valstybės narės, šiems klausimams spręsti buvo imtasi veiksmų.

28.

Biologiškai skaidžių atliekų nukreipimo nuo sąvartynų tikslų reikia siekti nacionaliniu lygmeniu. Pirmasis tikslas buvo nustatytas nuo 2006 m. liepos mėn. Šiuo metu Komisija tiria dabartinių nukreipimo nuo sąvartynų tikslų įgyvendinimą ir pradėjo atitinkamus ES bandomuosius projektus⁵.

28. a)

Viename sąvartyne be išankstinio apdorojimo sistemos tik 31 % pašalintų atliekų sudėtyje buvo organinių medžiagų. Be to, gyventojų, neturinčių galimybės atskirai rinkti organines atliekas, dalis 2010 m. sumažėjo nuo 69 % iki 35 %. Taigi, į sąvartynus išvežamų organinių atliekų dalis mažėja.

Bet kuriuo atveju, Komisijos tarnybos atkreipė dėmesį į Audito Rūmų pastabą ir į ją atsižvelgs, vykdydamos projekto baigimo procedūrą, kai bus tikrinama valstybių narių pateikta informacija (taip pat žr. atsakymą į 26 pastabą).

28. b)

Pagal valstybės narės pateiktą informaciją vieno sąvartyno veiksmingumui poveikio turėjo *inter alia* hidrologinės sąlygos, tačiau šiems klausimams spręsti buvo imtasi veiksmų.

Kitame sąvartyne, kaip Komisija suprato iš valstybės narės, veiksmingumui poveikio turėjo didelis kiekis nediferencijuotų atliekų iš kitų rajonų.

29.

Dėl įmonės, kuri audito metu dar neveikė, Komisija prašo žiūrėti jos atsakymą į 26 pastabą.

Bendras atsakymas į 30 pastabą ir 5 langelio pastabas

Dėmesys į šias išvadas atkreiptas. Komisija kartu su atitinkama valstybe narė per ES bandomojo projekto schemą ištirs tuos atvejus kai buvo pažeistos atitinkamos Sąvartynų direktyvos nuostatos dėl sąvartynų dujų kontrolės.

Kalbant apie 5 langelyje minimą projektą Italijoje, Komisijos tarnybos atkreipė dėmesį į Audito Rūmų pastabą ir į ją atsižvelgs, vykdydamos projekto baigimo procedūrą, kai bus tikrinama valstybių narių pateikta informacija (taip pat žr. atsakymą į 26 pastabą).

Dėl 5 langelyje minimo Rumunijos projekto Komisija pažymi, kad vertinant dokumentus, pateiktus Rumunijos valdžios institucijų siekiant įvykdyti konkrečias sąlygas, išdėstytas finansavimo memorandumo 8 straipsnyje, kompetentingos nacionalinės institucijos ISPA projektui išduotame aplinkosaugos leidime numatytas „sąvartyno dujų surinkimo ir deginimo įrenginys“ naujam sąvartynui, taip pat stebėsenos programa „sąvartyno dujų kiekybė ir kokybė pavyzdinėse sąvartyno dalyse“.

⁵ ES bandomasis projektas – tai Komisijos ir valstybių narių keitimosi informacija sistema, skirta rasti sprendimus dėl galimų ES teisės pažeidimų nepradedant pažeidimo tyrimo procedūros.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Bendras atsakymas į 31 ir 32 pastabas

Sąvartynų direktyvoje nenumatytos kiekybinės skleidžiamo kvapo intensyvumo ribos, kurių reiktų laikytis, tačiau joje pateiktas bendras reikalavimas⁶, sąvartynų operatoriams kiek įmanoma sumažinti tokius nepatogumus kaip nemalonūs kvapai. Viena projekto buvo įrengta papildoma įranga (keletas ventiliatorių ir biologinis filtras) siekiant išvengti nemalonaus kvapo problemų, kaip numatyta atitinkamame nacionaliniame leidime.

Komisijos tarnybos atkreipė dėmesį į Audito Rūmų pastabą ir į ją atsižvelgs vykdydamos projekto baigimo procedūrą, kai bus tikrinama valstybės narės pateikta informacija (taip pat žr. atsakymą į 26 pastabą).

Bendras atsakymas į 33 ir 34 pastabas

Komisija pripažįsta, kad problemos, susijusios su uždarymo bei tolesnės priežiūros sąnaudomis, yra sisteminio pobūdžio ir turi būti sprendžiamos globaliai.

Komisija pradės diskusijas techniniu lygmeniu su valstybėmis narėmis.

Vykdamas sanglaudos politiką, 2007–2013 m. didelės apimties projektų paraiškos formoje buvo reikalaujama, kad paraiškų teikėjai parodytų, kad veiklos ir eksploatavimo sąnaudos, įskaitant atkuriamąją vertę, bus padengtos per nagrinėjamą laikotarpį siekiant užtikrinti projekto tvarumą. Atliekant didelės apimties projektų finansinę analizę taip pat būtina atsižvelgti į likutinę vertę, kuri gali būti apibrėžta kaip reali likvidacinė vertė.

Komisijos tarnybos atkreipė dėmesį į Audito Rūmų pastabą ir į ją atsižvelgs vykdydamos projekto baigimo procedūrą, kai bus tikrinama valstybės narės pateikta informacija.

Bendras atsakymas į 37 ir 38 pastabas

Teisinio įsipareigojimo teikti ataskaitas vietos lygmeniu nėra: direktyvos ir jų reikalavimai, įskaitant tikslus, yra skirti valstybėms narėms.

Valstybės narės nacionaliniu lygmeniu turi teikti ataskaitas apie pažangą, padarytą siekiant komunalinių atliekų perdirbimo ir utilizavimo tikslų pagal 2008 m. Pagrindų direktyvą dėl atliekų; ataskaitos pradėtos teikti 2012 m.

Vis dėlto Komisija įvedė regioninių komunalinių atliekų statistinių duomenų rinkimą ES lygmeniu kaip naują veiklą 2010 m. Komisija taiko kokybės sistemą, kuri yra skirta metinių komunalinių atliekų statistinių duomenų, renkamų nuo 1995 m., teikimui.

Komunalinių atliekų duomenis valstybės narės teikia savanoriškumo pagrindu pagal Komisijos metinę statistikos darbo programą.

Valstybės narės turi reguliariai teikti ataskaitas apie ES direktyvose dėl atliekų srauto nustatytų tikslų įgyvendinimą.

Komisija nuolat stengiasi gerinti duomenų kokybę rengdama gaires, mokymo medžiagą ir rengdama praktinius seminarus su duomenų teikėjais iš valstybių narių.

Atliekų statistiniai duomenys ir išvestiniai rodikliai skelbiami Komisijos svetainėje: <http://ec.europa.eu/eurostat/waste>

⁶ I priedo 5 punktas

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Bendras atsakymas į 40 ir 41 pastabas

ES teisės aktuose, galiojusiuose audito laikotarpiu, nėra atskiro rinkimo teisinio reikalavimo. 2008 m. Pagrindų direktyva dėl atliekų reikalaujama, kad valstybės narės iki 2015 m. pradėtų bent jau popieriaus, stiklo, metalo ir plastikasės atliekų atskirą rinkimą. Pagal teisiškai privalomą atliekų hierarchiją atliekų vežimas į sąvartynus yra galimų atliekų apdorojimo būdų sąrašo gale. Pagal Efektyvaus išteklių naudojimo Europos planą (COM (2011) 571 galutinis) nuo 2020 m. į sąvartynus turėtų būti vežamos tik nebe-panaudojamos ir neperdirbtinos atliekos. Be to, sąvartynų tikslai nustatyti ne regioniniu, o nacionaliniu lygmeniu.

42.

Kaip paaiškinta Audito Rūmų išnašoje, atitinkami tikslai, nustatyti ES teisės aktuose dėl atliekų, taikomi nacionaliniu mastu.

43. b)

Komisija inicijavo pažeidimo tyrimo procedūras, *inter alia*, prieš keturias valstybes nares, kuriose vykdytas auditas dėl neteisėtų sąvartynų egzistavimo jų teritorijose.

44.

Komisija inicijuoja pažeidimo tyrimo procedūras tais atvejais, kai nustatoma tokia neteisėta veikla.

44. a)

Tuo metu, kai projektai buvo įgyvendinami, nebuvo ES teisinio reikalavimo biologiškai skaidžias atliekas rinkti atskirai.

Pagrindų direktyvos dėl atliekų 22 straipsniu valstybės narės raginamos biologiškai skaidžias atliekas rinkti atskirai. Tačiau tai nėra teisinis įpareigojimas.

47.

Viešinimo priemonės, įskaitant informavimo kampanijas, kurias tiesiogiai skatino sistemos operatorius, yra privalomos visuose projektuose, bendrai finansuojamuose iš Sanglaudos fondo arba ERPF lėšų. 2000–2006 m. Sanglaudos fondo projektuose tai buvo patvirtinta baigimo metu pateiktose galutinėse ataskaitose.

48. b)

Nacionalinės, regioninės ir vietos kompetentingos valdžios institucijos privalo užtikrinti, kad siekiant supažindinti visuomenę su atliekų tvarkymu ir egzistuojančia infrastruktūra būtų vykdomos informavimo kampanijos. Tačiau pripažįstama, kad siekiant užtikrinti visapusišką gyventojų dalyvavimą, reikalingos tvarios pastangos, kad būtų užtikrintas sėkmingas atliekų surinkimas ir apskritai atliekų tvarkymas.

Be to, Rumunijai ketverius metus bus taikoma nukrypti leidžianti nuostata dėl biologiškai skaidžių atliekų nukreipimo nuo sąvartynų tikslų, todėl ji privalo atitikti reikalavimus tik nuo 2020 m.

50.

Komisija nurodo savo atsakymą į 44 pastabos a punktą.

52.

Komisija nurodo savo atsakymą į 44 pastabos a punktą.

ES teisės aktuose dėl atliekų nėra teisinio reikalavimo priimti komposto standartus.

Be to, Komisija svarsto biologiškai skaidžių atliekų nebelai- kymo atliekomis kriterijus.

Bendras atsakymas į 53 pastabos a) ir b) punktus

Komisija sutinka, kad ekonominės priemonės padės valstybės narėms įgyvendinti principą „teršėjas moka“, įtvirtintą Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo⁷.

Šios ekonominės priemonės padės valstybėms narėms pasiekti tikslų, nustatytų Efektyvaus išteklių naudojimo Europos plane (COM (2011) 571 galutinis). Geriausių rezultatų pasiekusių valstybių narių patirtis parodė, kad tinkamos ekonominės priemonės atlieka svarbų vaidmenį gerinant atliekų tvarkymo rodiklius. Jų atliekų tvarkymo receptas yra paprastas: reikia užtikrinti, kad pirmieji atliekų hierarchijos žingsniai būtų ekonomiškai patrauklesni operatoriams ir naudingesni piliečiams, pvz. mokėjimo už išmestų šiukšlių kiekį schemas.

⁷ Neseniai Komisijos užsakymu atliktas tyrimas (http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/final_report_10042012.pdf) rodo, kad ekonominės priemonės (pvz., sąvartynų mokesčiai, didesnė gamintojo atsakomybė ir mokėjimo už išmestų šiukšlių kiekį schemas) yra naudingos ir veiksmingos siekiant atliekų perdavimo tikslų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

55.

Pagal struktūrinių fondų reglamentavimo sistemą valstybės narės nebuvo įpareigosios teikti informacijos apie tokias priemones.

2000–2006 ir 2007–2013 m. laikotarpiais įstatymų leidėjas nebuvo įtraukęs *ex-ante* sąlygų mechanizmo kaip vykdytinios teisinės priemonės į sanglaudos politikos finansavimą (kaip šiuo metu numatyta 2014–2020 m.) ir taip buvo sudaryta galimybė atmesti projektą dėl nepakankamų paramos priemonių, kaip antai finansinių priemonių.

55. a)

Visų pirma, 1975 m. Pagrindų direktyvoje dėl atliekų nebuvo numatyta jokių reikalavimų dėl ekonominių priemonių taikymo. Tačiau 2008 m. Pagrindų direktyvoje dėl atliekų sakoma, kad valstybės narės **gali** aprašyti ekonominių priemonių taikymą atliekų tvarkymo planuose.

56.

Sanglaudos politikos reglamentuose nebuvo konkrečios teisinės nuostatos, kuria ES finansavimas būtų siejamas su nuostatomis dėl įgyvendinimo ataskaitų ES teisės aktuose dėl atliekų.

Komisija pasiūlė *ex ante* sąlygas 2014–2020 m. sanglaudos politikai. Kalbant apie atliekų tvarkymą, buvo sąlyginai pasiūlytas vienas atliekų sąlygų kriterijus, pagal kurį reikalaujama, kad valstybės narės pateiktų atliekų tvarkymo planus, atitinkančius 2008 m. Pagrindų direktyvos dėl atliekų reikalavimus, kad valstybės narės nebegalėtų teikti neišsamių ataskaitų ir tuo pačiu metu naudotis struktūrinėmis priemonėmis.

Bendras atsakymas į 57, 58 ir 59 pastabas

Sanglaudos fondo ir didelės apimties projektuose Komisija atsižvelgia į principą „teršėjas moka“, įtraukdama tarifus (naudotojo mokesčius) į pagalbos normų skaičiavimą.

Šio principo taikymą reikia svarstyti kartu su „finansinio pajėgumo principu“. Projektams, iš kurių gaunamos pajamos, nustatytos pagalbos normos grindžiamos subalansuotu požiūriu, atsižvelgiant į keletą elementų, kaip antai principą „teršėjas moka“, prieinamus tarifus ir efektyvumą, kurie yra platesnių sąnaudų ir naudos dalis, kaip numatyta ekonominės naudos analizės vadove, kurį Komisija paskelbė 2002 m. ir atnaujino 2008 m.

1999 m. išleistame techniniame dokumente Nr. 1 dėl principo „teršėjas moka“ taikymo raginama plačiau taikyti šį principą diferencijuojant Bendrijos pagalbos normas, tuo pačiu vengiant nustatyti žemesnes pagalbos normas

valstybėms narėms, kurios įtraukia principą „teršėjas moka“ į bendrai finansuojamas operacijas, negu toms valstybėms narėms, kurios to nedaro. Jame pateikiami tik orientacinio pobūdžio nurodymai. Šiame techniniam dokumente teigiama, kad šio principo taikymas „turi atitikti ekonominius ir socialinės sanglaudos tikslus“, kad „jo plėtra turi būti progresyvinė“ ir kad jį taikant „turi būti atsižvelgta į tai, ar visuomenė pripažįsta apmokestinimą“. Jame taip pat aiškiai pabrėžiama, kad „labai svarbu principo „teršėjas moka“ taikymą matyti kontekste“. Todėl palikta erdvės siūlomos pagalbos normos pritaikymui, remiantis konkrečiomis kiekvieno projekto sąlygomis.

60.

Pagrindų direktyvos dėl atliekų 14 straipsniu reikalaujama, kad atliekų tvarkymo sąnaudas prisiimtų pirminis atliekų gamintojas, kuris turi būti nustatytas nacionaliniu lygmeniu.

63.

Valstybės narės turi priimti atliekų prevencijos programas iki 2013 m. gruodžio 12 d. Be to, Komisija spręs atliekų prevencijos klausimą pagal Pagrindų direktyvos dėl atliekų 9 straipsnį, kuriuo numatoma, kad iki 2014 m. pabaigos Komisija turi pateikti ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai, jei reikia, kartu su pasiūlymais dėl teisės aktų, *inter alia*, dėl atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo tikslų 2020 m.

Bendras atsakymas į 64 ir 65 pastabas

Atliekų apdorojimu turi būti kiek įmanoma sumažintas neigiamas atliekų poveikis aplinkai ir žmonių sveikatai, taip pat jis turi būti vykdomas laikantis efektyvaus išteklių naudojimo principų. Komisija pripažįsta, kad apdorojimo sąvokos klausimas yra sisteminio pobūdžio ir turi būti sprendžiamas globaliai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Komisija inicijavo pažeidimo tyrimo procedūrą prieš Italiją dėl to, kad neapdorotos atliekos buvo vežamos į sąvartynus (nejėjo į Audito Rūmų imtį), kuri šiuo metu yra pagrįstos nuomonės pateikimo stadijoje. Ši pažeidimo byla galėtų pasiekti ES Teisingumo teisimą, ir tokiu atveju Komisija tikėtųsi, kad savo sprendime teismas paaiškintų apdorojimo sąvokos reikšmę, kaip nustatyta Sąvartynų direktyvoje.

Jei ši byla Europos Teisingumo teismo nepasiektų, pirmame etape Komisija svarstytų šį klausimą techniniu lygmeniu su valstybėmis narėmis.

Bendras atsakymas į 66 ir 67 pastabas

Valstybės narės neturi ES teisinių įsipareigojimų nustatyti komposto standartų, nes įstatymų leidėjas jų nenurodė.

2010 m. Komisijos komunikate numatyti tolimesni Europos Sąjungos biologinių atliekų tvarkymo veiksmai, COM (2010) 235 galutinis⁸.

68.

Komisija pripažįsta, kad problemos, susijusios su uždarymo bei tolesnės priežiūros sąnaudomis, yra sisteminio pobūdžio ir turi būti sprendžiamos globaliai. Komisija pradės diskusijas techniniu lygmeniu su valstybėmis narėmis.

⁸ Šiame komunikate daroma išvada, kad „turėtų būti nustatyti komposto ir atliekų pūdymo liekanų standartai siekiant sudaryti sąlygas jų laisvai apyvartai vidaus rinkoje ir leisti juos naudoti neatliekant tolesnės dirvožemio, kuriam jis naudojamas, stebėjimo ir kontrolės“ (p. 7), <http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/developments.htm>. Veiksmingiausias būdas tokiems standartams nustatyti pagal PDA galėtų būti procedūra, pagal kurią nustatoma, nuo kada atliekos nebelaikomos atliekomis. Komisija pradeda darbą, kurio tikslas – įvertinti techninį galimo pasiūlymo pagrindą. Rengiami komposto standartai, atsižvelgiant į kriterijus, pagal kuriuos atliekos nebelaikomos atliekomis (rengiami techninių dokumentų projektai, kurie, jei reikės, bus priimti 2013 m.). Daugiau informacijos apie naujausius įvykius žr. <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/waste/index.html>

69.

Vykdant projektus, bendrai finansuojamus sanglaudos politikos lėšomis, Komisija nebuvo teisiškai įpareigota tikrinti atliekų tvarkymo planų tinkamumo ir jų iš esmės vertinti arba reikalauti įtraukti paramos priemonės į veiklos programų vertinimą.

Tuo metu, kai projektai buvo tvirtinami ir įgyvendinami, atskiras atliekų surinkimas nebuvo privalomas pagal ES teisės aktus.

Komisija pasiūlė *ex ante* sąlygas 2014–2020 m. sanglaudos politikai. Kalbant apie atliekų tvarkymą, buvo sąlyginai pasiūlytas vienas atliekų sąlygų kriterijus, pagal kurį reikalaujama, kad valstybės narės pateiktų atliekų tvarkymo planus, atitinkančius 2008 m. Pagrindų direktyvos dėl atliekų reikalavimus, kad valstybės narės nebegalėtų teikti neišsamių ataskaitų ir tuo pačiu metu naudotis struktūrinėmis priemonėmis.

Pagal Efektyvaus išteklių naudojimo Europos planą (COM (2011) 571 galutinis) Komisija plėtos politiką, kuria siekiama mažinti atliekų vežimą į sąvartynus ir tuo pačiu didinti perdirbimo lygį. Todėl ekonominių priemonių, pvz., sąvartyno mokesčio, „mokėjimo už išmestų šiukšlių kiekį“ schemų, susijusių su atskiru atliekų surinkimu, įgyvendinimas yra laikomas būtinu.

Bendras atsakymas į 70 pastabos b) ir c) punktus

Siekiant padidinti atliekų įmonių veiksmingumą būtina atliekų tvarkymo srityje laikytis nacionalinio ir (arba) regioninio integruoto požiūrio.

71.

Šiuo metu Komisija tiria nukreipimo nuo sąvartynų tikslų įgyvendinimą per ES bandomuosius projektus.

72.

Komisija pripažįsta, kad problemos, susijusios su uždarymo bei tolesnės priežiūros sąnaudų padengimo finansiniu užtikrinimu, yra sisteminio pobūdžio ir turi būti sprendžiamos globaliai.

Komisija pradės diskusijas techniniu lygmeniu su valstybėmis narėmis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1 rekomendacija b)

Ex-ante sąlyga, susijusi su Pagrindų direktyvos dėl atliekų nuostatomis, įtraukta į Komisijos siūlomą 2014–2020 m. programavimo laikotarpio Bendrų nuostatų reglamentą⁹.

73.

Regioninių lygmeniu tikslų nebuvo nustatyta.

Komisija įvedė regioninių komunalinių atliekų statistinių duomenų rinkimą Europos Sąjungos lygmeniu kaip naują veiklą 2010 m.

Komisija taiko kokybės sistemą, kuri yra skirta metinių komunalinių atliekų statistinių duomenų, renkamų nuo 1995 m., teikimui¹⁰.

74. a)

Tuo metu, kai buvo vykdomas auditas, ES atliekų tvarkymo hierarchija, sustiprinta peržiūrėtos Pagrindų direktyvos dėl atliekų 2008/98/EB, kuria skatinama atliekų prevencija kaip geriausias atliekų tvarkymo būdas, dar nebuvo teisiškai privaloma.

Audito Rūmų stebėtu laikotarpiu (2000–2009 m.) 16-oje valstybių narių vienam žmogui tenkantis komunalinių atliekų kiekis padidėjo, devyniose sumažėjo, dvejose liko toks pat.

74. b)

ES teisės aktuose, galiojusiuose audito laikotarpiu, nėra atskiro rinkimo teisinio reikalavimo. 2008 m. Pagrindų direktyva dėl atliekų reikalaujama, kad valstybės narės iki 2015 m. pradėtų bent jau popieriaus, stiklo, metalo ir plastmasės atliekų atskirą rinkimą. Pagal teisiškai privalomą atliekų hierarchiją atliekų vežimas į sąvartynus yra galimų atliekų apdorojimo būdų sąrašo gale. Pagal Efektyvaus išteklių naudojimo Europos planą (COM (2011) 571 galutinis) nuo 2020 m. į sąvartynuose turėtų būti vežamos tik nebe-panaudojamos ir neperdirbtos atliekos. Be to, sąvartynų tikslai nustatyti ne regioniniu, o nacionaliniu lygmeniu.

74. c)

Komisija inicijuoja pažeidimo tyrimo procedūras tais atvejais, kai nustatoma tokia neteisėta veikla.

2 rekomendacija a)

Komisija palaiko šią rekomendaciją ir skatina valstybes nares kurti viešas atliekų tvarkymo duomenų bases. Struktūra pateikiama Komisijos pasiūlymu dėl bendros informacijos apie aplinką sistemos (BIAS)¹¹. Atliekų statistiniai duomenys ir išvestiniai rodikliai skelbiami Komisijos svetainėje¹².

2 rekomendacija b)

Kalbant apie komunalines atliekas, nuo 1995 m. Komisija įvedė duomenų rinkimo ir rengimo nacionaliniu lygmeniu savanoriškumo pagrindais sistemą, o oficialiems statistiniams duomenims taiko kokybės sistemą. Nuo 2010 m. Komisija įvedė savanorišką regioninio lygmens statistinių duomenų teikimo sistemą.

2 rekomendacija c)

Komisija pasiūlė *ex ante* sąlygas 2014–2020 m. sanglaudos politikai. Kalbant apie atliekų tvarkymą, pagal vieną atliekų sąlygos kriterijų reikalaujama, kad valstybės narės imtųsi reikiamų priemonių, kad būtų pasiekti 2020 m. tikslai kaip reikalaujama Pagrindų direktyvoje dėl atliekų.

75.

Komisija pritaria Audito Rūmams, kad paramos priemonės padeda didinti ES finansavimo efektyvumą. 2000–2006 ir 2007–2013 m. laikotarpiais įstatymų leidėjas nebuvo įtraukęs *ex-ante* sąlygų mechanizmo kaip vykdytinios teisinės priemonės į sanglaudos politikos finansavimą ir taip buvo sudaryta galimybė prašyti išsamios informacijos apie šias priemones arba atmesti projektą dėl nepakankamų paramos priemonių.

76.

2000–2006 m. laikotarpiu Komisija teisiškai neprivalėjo reikalauti įtraukti paramos priemonių.

⁹ COM(2011) 615 galutinis / 2, 2011 10 6, su pakeitimais, padarytais 2012 3 14 ir 2012 9 11.

¹⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/waste>

¹¹ <http://ec.europa.eu/environment/seis/>

¹² <http://ec.europa.eu/eurostat/waste>

KOMISIJOS ATSAKYMAI

76. b)

Sąvartynų direktyvos biologiškai skaidžių atliekų nukreipimo nuo sąvartynų tikslai taikomi nacionaliniu, o ne regioniniu lygmeniu.

76. c)

ES lygmeniu nėra teisinės prievolės nustatyti komposto standartus nacionaliniu lygmeniu.

Bendras atsakymas į 76 pastabos d) ir e) punktus

Komisija sutinka, kad ekonominės priemonės padės valstybės narėms įgyvendinti principą „teršėjas moka“, įtvirtintą Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo¹³.

Principas „teršėjas moka“ taikomas kartu su „finansinio pajėgumo“ principu. Nustatytos bendro finansavimo normos yra grindžiamos subalansuotu požiūriu, atsižvelgiant į abu principus, dėl to pagalbos normos gali būti diferencijuotos.

3 rekomendacija a) ii)

Nuo 2015 m. atskiras atliekų surinkimas bus teisiškai privalomas įvairiems atliekų srautams (išskyrus biologiškai skaidžias atliekas).

3 rekomendacija a) iii)

Pagal Efektyvaus išteklių naudojimo Europos planą (COM (2011) 571 galutinis) Komisija plėtos politiką, kuria siekiama mažinti atliekų vežimą į sąvartynus ir tuo pačiu didinti perdirbimo lygį. Todėl ekonominių priemonių, pvz., sąvartyno mokesčio, „mokėjimo už išmestų šiukšlių kiekį“ schemų, susijusių su atskiru atliekų surinkimu, įgyvendinimas yra laikomas būtinu.

3 rekomendacija b) i)

Komisija pasiūlė *ex ante* sąlygas 2014–2020 m. sanglaudos politikai. Kalbant apie atliekų tvarkymą, pagal vieną atliekų sąlygos kriterijų reikalaujama, kad valstybės narės parengtų atliekų prevencijos planus kaip reikalaujama 2008 m. Pagrindų direktyvos dėl atliekų 29 straipsniu.

3 rekomendacija b) ii)

Komisija šiuo metu taiko principą „teršėjas moka“ ir sumažintas pagalbos normas, laikydamasi visapusiško požiūrio, kuriuo atsižvelgiama į finansinį pajėgumą ir efektyvumą.

77. a)

ES atliekų teisės aktuose nenustatyta jokių atliekų prevencijos tikslų. Iki 2013 m. gruodžio 12 d. valstybės narės turi parengti atliekų prevencijos programas, kuriose būtų numatytos atliekų prevencijos priemonės, kurių pavyzdžiai pateikti 2008 m. Pagrindų direktyvos dėl atliekų IV priede.

77. c)

Valstybės narės neturi ES teisinių įsipareigojimų nustatyti komposto standartus, nes įstatymų leidėjas jų nenurodė¹⁴.

Be to, Komisija svarsto biologiškai skaidžių atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijus.

77. d)

Komisija pripažįsta, kad problemos, susijusios su uždarymo bei tolesnės priežiūros sąnaudų padengimo finansiniu užtikrinimu, yra sisteminio pobūdžio ir turi būti sprendžiamos globaliai

Komisija pradės diskusijas techniniu lygmeniu su valstybėmis narėmis.

¹³ Neseniai Komisijos užsakymu atliktas tyrimas (http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/final_report_10042012.pdf) rodo, kad ekonominės priemonės (pvz., sąvartynų mokesčiai, didesnė gamintojo atsakomybė ir mokėjimo už išmestas šiukšles schemas) yra naudingos ir veiksmingos siekiant atliekų perdirbimo tikslų.

¹⁴ Žr. 2010 m. Komisijos komunikatą dėl tolimesnių Europos Sąjungos biologinių atliekų tvarkymo veiksmų, COM(2010) 235 galutinis, kurį galima rasti <http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/developments.htm> Komisija priėmė gaires, kuriomis remiantis būvio ciklo principas bus taikomas tvarkant biologines atliekas, žr. <http://lct.jrc.ec.europa.eu/pdf-directory/D4A-Guidance-on-LCT-LCA-applied-to-BIO-WASTE-Management-Final-ONLINE.pdf>

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4 rekomendacija a)

Iki 2014 m. pabaigos Komisija turi pateikti ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai¹⁵, jei reikia, kartu su teisės aktų pasiūlymais, *inter alia*, dėl atliekų prevencijos ir atribojimo tikslų 2020 m. Komisija pasiūlė įtraukti atliekų prevencijos tikslus į 2008 m. Pagrindų direktyvos dėl atliekų peržiūrą, tačiau per bendro sprendimo procedūrą susitarta nebuvo.

4 rekomendacija b)

Komisija inicijavo pažeidimo tyrimo procedūrą prieš Italiją dėl to, kad neapdorotos atliekos buvo vežamos į sąvartynus (neįėjo į Audito Rūmų imtį), kuri šiuo metu yra pagrįstos nuomonės pateikimo stadijoje. Ši pažeidimo byla galėtų pasiekti ES Teisingumo teismą, ir tokiu atveju Komisija tikėtųsi, kad savo sprendime teismas paaiškintų apdorojimo sąvokos reikšmę, kaip nustatyta Sąvartynų direktyvoje.

Jei ši byla teismo nepasiektų, pirmame etape Komisija svarstytų šį klausimą techniniu lygmeniu su valstybėmis narėmis.

4 rekomendacija c)

Komisija svarsto biologiškai skaidžių atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijų nustatymą.

4 rekomendacija d)

Komisija pripažįsta, kad problemos, susijusios su uždarymo bei tolesnės priežiūros sąnaudų padengimo finansiniu užtikrinimu, yra sisteminio pobūdžio ir turi būti sprendžiamos globaliai.

Komisija pradės diskusijas techniniu lygmeniu su valstybėmis narėmis.

¹⁵ Pagal Pagrindų direktyvos dėl atliekų 9 straipsnį.

Europos Audito Rūmai

Specialioji ataskaita Nr. 20/2012

Ar komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros projektams skirtas struktūrinių priemonių finansavimas veiksmingai padeda valstybėms narėms siekti ES atliekų politikos tikslų?

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras

2012 — 66 p. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9241-012-4

doi:10.2865/42523

KAIP ĮSIGYTI ES LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- Europos Sąjungos atstovybėse arba delegacijose. Jų adresus rasite svetainėje: <http://ec.europa.eu> arba sužinosite kreipęsi faksu: +352 2929-42758.

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>).

Prenumeruoti leidinius (pvz., metines *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* serijas, *Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos rinkinius*) galite:

- tiesiogiai iš Europos Sąjungos leidinių biuro platintojų (http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm).

TINKAMAI NESURINKUS, NEAPDOROJUS IR NEPAŠALINUS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ, GALI BŪTI DAROMAS NEIGIAMAS POVEIKIS APLINKAI. ATSIŽVELGIANT Į TAI, EUROPOS SĄJUNGA PATVIRTINO DIREKTYVAS, KURIOMIS NUSTATĖ BENDRUS STANDARTUS IR TIKSLUS, IR BENDRAI FINANSUOJA ATLIEKŲ TVARKYMO INFRASTRUKTŪRAS KONKREČIUOSE REGIONUOSE. AUDITO RŪMAI ŠIOJE ATASKAITOJE NAGRINĖJO, AR ŠIOS INVESTICIJOS Į INFRASTRUKTŪRĄ BUVO VEIKSMINGOS IR PADĖJO SIEKTI ES ATLIEKŲ POLITIKOS TIKSLŲ.

EUROPOS AUDITO RŪMAI

Leidinių biuras

ISBN 978-92-9241-012-4

9 789292 410124